

STILOVNE SKI

vestnik

Letnik XXI.

Celovec, petek, 7. januar 1966

Štev. 1 (1232)

Koroški deželni glavar Hans Sima

O ODNOSIH MED KOROŠKO IN SLOVENIJO

Ob novoletnih praznikih je dal koroški deželni glavar Hans Sima poseben intervju za ljubljanski radio in televizijo, ki ga ponatiskujemo v našem listu.

● V odnosih med Slovenijo in Koroško pomeni leto 1965 brez dvoma velik korak naprej. Ali se po vašem mnenju s tem odpirajo nove možnosti medsebojnega sodelovanja?

Od leta 1945 si je Koroška prizadevala, da bi se iz preteklosti nekaj naučila in na osnovi svojih izkušenj ustvarila dobre sosedske odnose s Slovenijo. Pri tem smo morali premagati velike težave, ker so se ostanki nračnjske preteklosti temu upirali in jih je bilo treba še odstraniti. Menim pa, da to velja za razmere na obeh straneh Karavank. Zato je bilo treba vzpostaviti osebne stike med ljudmi z obeh strani meje in jih medsebojno zblížiti. Po mojem mnenju se je to lepo posrečilo na področju kulturne izmenjave. Pri tem se je zelo pozitivno in učinkovito uveljavila skupna tradicija, ki končno vendarle zgodovinsko veže obe deželi. Vse, kar nas je ločilo, se je umaknilo v ozadje, a vse kar nas združuje, se je vedno bolj krepilo. Razvoj Avstrije v suvereno državo je ustvaril učinkovito podlago, pripomogla pa je k temu tudi vse večja politična sproščenost Jugoslavije do zahodnih držav in tudi do Avstrije, da so naša prizadevanja dosegla otipljive rezultate.

Vedno smo želeli, da se v okviru zakonitih možnosti poleg kulturnih okrepijo tudi gospodarski stiki. Spoštovanje značilnosti obeh partnerjev je uresničilo sodelovanje in obeta v bodoče konkretne rezultate. Zaradi tega sem z veseljem sprejel povabilo predsednika Izvršnega sveta Slovenije Janka Smoleta, da bi, ob prevzemu svoje funkcije deželnega glavarja, navezal stike, ki so potrebni za boljše medsebojno razumevanje tudi pri teh razgovorih v Ljubljani. Lahko bi dejal, da so me obojestranska čustva spodbudila, da sem po vrnitvi v svojo deželo izbral vse možnosti in posredoval skupne namene in spodbude čim večjemu številu organov, instanc in širokemu krogu prebivalstva. Stiki, ki sem jih imel z ministrstvi in tudi z gospodarskimi ustanovami v Avstriji, kažejo, da so bile te misli pozitivno sprejete. Predvsem opozarjam, da carinsko-poblastilni postopek, v katerega je vključena tudi Jugoslavija, omogoča intenzivnejši trgovinski promet. Poleg tega je že sklenjeni kompenzacijski dogovor, ki se zelo učinkovito uveljavil na Koroškem sejmu, ena od podlag za okrepitev gospodarskih odnosov.

● Zaradi gospodarske reforme mora Jugoslavija v večji meri sodelovati na mednarodnem gospodarskem področju. Avstrija ima podobne želje in potrebe. Kaj bi morali po vašem mnenju Koroška in Slovenija storiti, da bi izrabili vse možnosti, ki jih nudi sosedstvo in da bi intenzivneje sodelovali?

Prepričan sem, da so gospodarske reforme, ki so se v preteklem letu uveljavile v Jugoslaviji, povečale možnosti medsebojnega sodelovanja. Naši gospodarstveniki pa so mi zatrjevali, da so na področju plačilnih rokov velike težave, ki jih bo treba še premagati. Poudarjam, da je sestava naših gospodarskih organizacij in zakonitih možnosti močno centralizirana, kar pa je pri malem gospodarskem področju Avstrije edino mogoče. Zaradi tega lahko v prvi vrsti nastopimo kot posredovalci in na Dunaju posredujemo regionalne potrebe Koroške in naša stališča v odnosih do Slovenije. To smo v veliki meri že storili, posebno pa bomo to storili še na gospodarskem področju, kar bo končno dalo konkretne rezultate. Prepričan sem, da bomo z ustanovitvijo pogodbenejših odborov upoštevali ta prizadevanja in s tem nakazali pot k intenzivnejšemu sodelovanju.

● Sodelovanje med Koroško, Slovenijo in avtonomno deželo Furlanija-Juljska krajino je v preteklem letu pokazalo nove aspekte. Za katere od njih obstojajo po vašem mnenju najboljši pogoji v obsejnem prostoru Avstrije, Italije in jugoslovijel?

V zvezi z našimi razgovori v Ljubljani lahko omenim, da so bili ukrepi za kulturno izmenjavo v deželi Furlanija-Juljska krajina zelo učinkoviti in so dosegli plodne rezultate. Zaradi tega menim, da moramo kulturni izmenjavi slej ko prej posvetiti posebno pozornost. Zelo prav bi bilo organizirati razne skupne prireditve teh treh dežel, kar bi imelo velik odmev pri prebivalstvu.

Na podlagi naših razgovorov na gospodarsko-političnem področju so se v Ljubljani sestali strokovnjaki cestne uprave, ki so razpravljali o problemih. To je pravilna pot, ki jo je treba nadaljevati. Važna se mi zdi koordinacija prizadevanj turizma, ki pokrajinsko vsebuje iste interese. Toda strokovnjake in funkcionarje, ki se v teh treh deželah bavijo s to panogo, bo treba še izbrati. Kar zadeva alpinistiko, menim, da bi bilo treba ustanoviti skupno gorsko reševalno službo. Prosim pa naše slovenske prijatelje, naj se še naprej trudijo in odstranjujejo obžalovanja vredne obmeje incidente, ki kvarijo medsebojno vzdušje. Ravno tako menim, da bi morali na podlagi lanskoletnih izkušenj izdelati skupni načrt za pomoč pri elementarnih nesrečah. Omogočiti si moramo pomoč tudi preko meje, kadar nas ogrožajo naravne sile. Ob tej priložnosti se zabvaljujem našim jugoslovanskim partnerjem za njihove pobude in za solidarno pomoč, ki so jo nam nudili v septembrskih dneh. Koroška jim je za to zelo hvaležna.

Sicer pa menim, da moramo kot šefi vlad nadaljevati naše stike. Tako bomo lahko učinkovito še naprej gradili most v interesu evropske združitve, nadaljevali politični koncept naših dežel, ki ga popolnoma sprejemam, in kljub različnim političnim in gospodarskim stališčem vodili politiko sosedstva in s tem služili mednarodnemu sporazumevanju.

TA TEDEN V
NEW YORKU:

Stavka ohromila milijonsko mesto

Za milijonsko mesto New York se je novo leto začelo s pravo „katastrofo“: sindikat transportnih delavcev je razglasil stavko, da bi tako podprl svoje zahteve po zvišanju plač. Zaradi stavke je bil ukinjen celotni promet mestnih podjetij, ustavila se je podzemna železnica, ustavili so se mestni avtobusi. Sedem in pol milijona ljudi, ki se sicer vsak dan vozijo na delo in po opravkih, je ostalo brez prometne zveze. New York se je spremenil v „mrtvo“ mesto.

Izpolnilev zahtev, ki jih je stavil sindikat prometnih delavcev, bi mestno upravo stala okoli 680 milijonov dolarjev v naslednjih dveh letih. Toda škoda, ki jo stavka povzroča mestnemu gospodarstvu, znaša dnevno blizu 100 milijonov

dolarjev. Kljub temu pa pristojni činitelji niso pripravljeni ugoditi zahtevam delavcev, marveč so stavko proglasili za ilegalno, voditelje sindikata pa aretirali. Prvi je bil aretiran bojevit predsednik sindikata Quill, ki pa je kratko po aretaciji utrpel srčni napad in so ga morali iz zapora prepeljati v bolnišnico.

Stavka v New Yorku ima nedvomno tudi svoje politično ozadje. Začela se je namreč istega dne, ko je prevzel oblast novi newyorški župan Lindsay, ki je po desetletjih prvi predsednik občine iz republikanske stranke. Kot predstavnik tako imenovane „desnice“ za zahteve delavcev seveda ni pokazal pravega razumevanja.

Priprave na letošnje volitve

Ceprav nas od letošnjih državnoborskih volitev ločijo še trije meseci, se začnajo politične stranke že resno pripravljati na volilni boj, ki ne bo samo časovno razmeroma dolg, marveč po vsej verjetnosti tudi precej oster. Zvezni prezident Jonas je v svoji novoletni poslanici sicer dovolj jasno in odločno svaril pred

zaostritvijo političnega ozračja, toda spričo napetih odnosov med velikima strankama po polomu, ki sta ga doživeli v vladni koaliciji, je treba računati s tem, da volilna propaganda ne bo vedno in povsod ostala v »kulturnih« mejah. O tem so nas prepričali že minuli tedni, ko je bilo slišati marsikatero izjavo vodilnih političnih funkcionarjev, katere vsebina in oblika, predvsem na njen namen gotovo niso bili taki, da bi zgladili pot za boljše sodelovanje po volitvah.

Prva skupina, ki bo razpravljala in sklepala o svojem nastopu pri volitvah, je KPÖ. Njeno vodstvo bo na zasedanju v soboto in nedeljo dokončno odločilo, ali bodo komunisti spet samostojno kandidirali, ali pa bodo tokrat podprli socialiste, kar je po dosedanjih glasovih iz njihovih vodilnih krogov še najbolj verjetno.

Kmalu zatem, namreč 19. januarja, pa bo o volitvah razpravljala partijski svet SPÖ, ki bo imenoval socialistične kandidate za državni in zvezni zbor, hkrati pa sklepal tudi o »Programu za Avstrijo«, katerega predosnutek je bil več mesecev predmet živahne razprave. Ta program vsebuje naloge, ki naj bi jih uresničila zvezna vlada pod socialističnim vodstvom v letih 1966—1970, zato je razumljivo, da o njem niso razpravljali le v stranki sami, marveč tudi v široki javnosti.

V bližnji bodočnosti pa bodo svoje sklepe glede volitev sprejele tudi ostale stranke in potem se bo volilni boj razživel na vseh področjih.

Spet nov proces

PROTI JUŽNOTIROLSKIM
ATENTATORJEM

Pred poročnim sodiščem v Milanu se bo prihodnje sredo začel nov proces proti skupini južnotirolskih atentatorjev. Skupno je obtoženih 59 oseb, od katerih pa se je ena, namreč Kurt Welser iz Innsbrucka, medtem smrtno ponesrečila. Od obtoženih jih je deset v zaporu, 16 jih je na svobodi, proti ostalim 32 pa bo sodišče razpravljalo v odsotnosti. Po večini so obtoženci italijanski državljani iz Južne Tirolske, poleg njih pa bo na zatožni klopi tudi 13 avstrijskih in 9 nemških državljanov.

Tako v Italiji kakor tudi v Avstriji bo proces z zanimanjem spremljala široka javnost in je pričakovati, da bo znova sprožil polemiko, ki lahko še bolj zaostri odnose med obema državama zaradi Južne Tirolske.

Mednarodna javnost ne veruje v iskrenost

„mirovne ofenzive“ Amerike v zvezi z Vietnamom

Med novoletnimi prazniki je Amerika razvila obsežno diplomatsko dejavnost. Washingtonski krogi so jo imenovali „mirovno ofenzivo“, njen namen pa naj bi bil v tem, da bi mednarodno javnost prepričali o pripravljenosti Amerike na miroljubno rešitev vietnamskega vprašanja. Visoki vladni funkcionarji in drugi predstavniki ameriškega političnega življenja so poletovali širom po svetu: ameriški podpredsednik Humphrey je obiskal nekatere azijske države. „Le-teč“ poslanik Harriman je bil na Poljskem, v Jugoslaviji in v Indiji, vodja ameriške delegacije v Združenih narodih Goldberg pa je razgovarjal v Rimu, Parizu in Londonu.

O pogajanjih, ki so jih vodili ameriški odposlanci z najvišjimi predstavniki teh držav, ni bilo objavljanih nobenih podrobnosti, marveč so se poročila omejevala na ugotovitve, da so tuje državnike seznanili z ameriškim stališčem v vietnamskem vprašanju. Kljub temu pa so politični opazovalci morali zvedeti tudi nekaj skrbno čuvanih „tajnosti“, kajti v mednarodni javnosti prevladuje mnenje, da ameriška „mirovna ofenziva“ ni bila nič drugega kot manevar,

ki naj bi ameriškim vladnim krogom ustvaril povod za nadaljnjo razširitev vietnamske vojne, če ne bi uspelo doseči tako rešitev, ki bi bila po volji Washingtonu.

Tako mnenje ne zastopajo le na Vzhodu, kjer je razumljivo, da precej skeptično ocenjujejo nenadno željo Amerike po miru v Vietnamu. Tudi v zahodnih državah resno dvomijo v iskrenost sedanjih diplomatske akcije in skoraj brez izjeme poudarjajo, da bi morala Amerika najprej načelno spremeniti svoje stališče v vietnamskem vprašanju, če bi res hotela s pogajanjem doseči konec vojne. Vodilni angleški, francoski in nemški listi se v dolgih člankih sprašujejo, kaj je pravo ozadje ameriške „mirovne ofenzive“. Prihajajo do zaključka, da je odgovor treba iskati v treh smereh: predsednik Johnson stoji pred novimi težkimi odločitvami, da bi ugodil zahtevam vojaških krogov po razširitvi vojne; hkrati hoče v mednarodni javnosti demonstrirati verodostojnost ameriške želje po miru; končno pa želi ameriška vlada napraviti dober vtis pri članih kongresa, od katerih bo v zvezi z državnim proračunom v kratkem zahtevala še znatno večja sredstva za vojsko.

NOVOLETNA POSLANICA

ZVEZNEGA PREZIDENTA
JONASA

Ob vstopu v novo leto je zvezni prezident Jonas naslovil na avstrijsko ljudstvo posebno poslanico, v kateri je med drugim dejal:

Leto, ki se je poslovilo od nas, je prineslo človeštvu obžudovanja vreden tehnični napredek. Toda to leto je bilo polno nemirov; vojna, lakota in pomanjkanje so vladali v velikih predelih našega planeta. Ni lahko z mirnim in zavestnim delom zagotoviti napredek dežele, če je svet okoli nje poln napačnosti in ko tu in tam vzplame žarišče vojne. Toda če bomo ostali razsodni, če bomo imeli kot cilj pred očmi srečno Avstrijo, potem bomo tudi letos živeli v miru.

Posebej je zvezni prezident govoril o letošnjih državnoborskih volitvah in poudaril, da Avstrija nikdar več ne sme zaleti v čase državljanske vojne, brezposelnosti, lakote in brezupnosti. Zato je vse volilne stranke pozval, naj vodijo volilni boj tako, da se ga ne bo treba sramovati, kajti „avstrijsko ljudstvo mora tudi v političnem boju obvarovati svoj ugled kulturnega naroda“.

V Zahodni Nemčiji:

„Koalicijska vojna“ med Lübkejem in Erhardom

Ob novoletnem sprejemu v Bonnu je prišlo med državnim predsednikom Lübkejem in kanclerjem Erhardom do odkritega nesoglasja glede vladne koalicije v Zahodni Nemčiji. Medtem ko je kancler Erhard vztrajal pri svojem stališču, da pride v poštev le „mala“ koalicija, ki jo tvorita CDU in FDP, pa je predsednik Lübke podvomil, da bi bila ta koalicija sposobna reševati bodoče velike naloge in bi morali po njegovem mnenju v vlado pritegniti tudi socialne demokrate. Za tako rešitev se zdaj poteguje celo bivši kancler Adenauer, ki je te dni obhajal svojo devedesletnico.

ZAHODNA EVROPA NA PRAGU 1966:

Gospodarska rast popušča

Osnovna značilnost v gospodarstvu Zahoda v letu 1965 je bilo popuščanje gospodarske rasti. Na podlagi razpoložljivega gradiva ugotavlja inštitut za gospodarska raziskovanja, da je lani bruto-narodni produkt v povprečju narasel le še za 4,5 odstotka, medtem ko je leta 1964 narasel še za 6 odstotkov. Pri tem je bilo značilno, da je gospodarska rast najbolj popuščala v industrijsko razvitih državah zahodne Evrope. Te države so skupno zabeležile le še 3,5-odstotni porast narodnega produkta in s tem komaj dosegle dolgoletno povprečje. Boljše so odrezale Združene države Amerike in Kanada, katerih narodni produkt je narasel za 4,5 oz. 6 odstotkov.

Zahodnoevropska konjunktura je bila sicer še vedno dokaj neenotna, vendar razlike med državami niso bile več tako očitne kot v prejšnjih letih. Konjunkturo v Angliji so hromili stabilizacijski ukrepi, Francija in Italija sta se kolikor toliko opomogli, v Zahodni Nemčiji pa je bilo opaziti popuščanje konjunktura. Bolje kot velike so letos zaključile male države, katerih rast narodnega produkta je nihala med 3 in 6 odstotki.

Industrijska proizvodnja zahodne Evrope je zaostajala za industrijsko proizvodnjo severne Amerike. Do občutnega zastoja je prišlo v rudarstvu ter v tekstilni in oblačilni industriji, ki niso dosegle predlanske proizvodnje, uspešen pa je bil razvoj proizvodnje v kovinarstvu in predelavi kovin ter v kemični industriji. Posebno poslabšal se je položaj v proizvodnji jekla. Izjema sta le Italija in Nizozemska, katerih industrija jekla je še razmeroma mlada.

Z rastjo proizvodnje je pričel pojmati tudi dosedanj vzpon svetovne trgovine, kar so najbolj občutile države v razvoju, ki so morale spraviti svoje surovine le po zelo nizkih cenah v denar. Svoj uvoz so lahko plačale le z rezervami iz prejšnjih let. Po zahodnoevropskih državah je izvoz narasel in je bil večji od uvoza. Ta razvoj je prišel zlasti v prid Franciji, ki je s tem po daljšem času odpravila deficit v plačilni bilanci.

Popuščajóo gospodarsko rast v Evropi je spremljalo znatno zvišanje cen. Škarje cen so se zlasti odprle zaradi podražitve živil kot posledice slabe letine. Njihovo nadaljnje odpiranje utegne povzročiti evropskim državam velike težave, medtem ko bi severni Ameriki, kjer cene niso tako narasle, samo koristilo.

Za letos sicer inštitut računa z nadaljnjim naraščanjem svetovnega gospodarstva in trgovine, vendar utegne biti to naraščanje še počasnejše od lanskega. V Evropi se bo konjunktura rasti še naprej izenačevala, pri čemer pa ni računati, da bi bila rast večja od 3,5 do 4,5 odstotka. Najbolj počasna bo v Angliji, male zahodnoevropske industrijske države pa tudi letos lahko računajo, da bodo na gospodarski rasti sorazmerno boljše udeležene kot velike industrijske države.

Industrijske investicije v letu 1965:

Racionalizacija obratovanja osnovna potreba

Prič po letu 1961 je lani investicijska dejavnost avstrijske industrije spet narasla. Pri anketiranih podjetjih, na katere je odpadla ena tretjina vseh bruto-investicij v državi, so lanske investicije narasle povprečno za 6 % na 10 milijard šilingov. Najbolj so narasle v industriji investicijskega blaga, in sicer za 16 %, medtem ko je industrija osnovnega blaga investirala za 9 % več kot leta 1964. Najmanj, in sicer samo za 2 %, so narasle investicije industrije konzumnega blaga.

Lanske investicije so bile predvsem uporabljene za racionalizacijo obratovanja. 70 odstotkov anketiranih podjetij je svoje investicije namenilo pocenitvi proizvodnje in znižanja stroškov, le 21 % podjetij pa je svoje investicije parabolalo za povečanje proizvodnih kapacitet. V ta namen je bilo porabljenih le 4,5 % vseh investicij.

Ker je tekom leta pričela rast proizvodnje in produktivnosti upadati, stroški pa naraščati, ulegne letos investicijska dejavnost spet popustiti. Vsekakor anketirana podjetja

Ugodna trgovina z Angolo

Avstrijska trgovina z Angolo je lani močno narasla. Že v prvih treh četrtletjih je Avstrija v Angolo izvozila blaga v vrednosti 11,8 milijona šilingov, kar je skoraj za 5 milijonov več kot v istem razdobju 1964. Lani je narasel tudi avstrijski uvoz iz Angole. Po vrednosti je znašal 34,1 milijona šilingov in je bil za 2 milijona višji kot v letu 1964. Kakor pravi avstrijski trgovinski delegat v Angoli, pa je bil dejanski avstrijski izvoz višji, ker je bila vrsta blaga iz carinskotehničnih vzrokov zajeta v trgovini s Portugalsko.

Inozemski kapital vdira v avstrijsko trgovino

Veleblagovnice v rokah inozemskih kapitalnih družb

Z novim letom sta dunajski veleblagovnici Gerngross in Herzmansky menjali lastnike. Dosedanji lastnik, Hertie-koncern iz Hamburga, jih je prodal švicarsko-avstrijski finančni skupini, ki jo sestavljajo Turicum S. A. Zürich, General Shopping S. A. Luxemburg in Creditanstalt-Bankverein Dunaj. V sklopu teh veleblagovnic spadata tudi Passage-trgovska hiša v Linzu in veleblagovnica Geka na Dunaju. Skupno računajo, da ustvarijo te veleblagovnice okoli 1,5 milijarde šilingov letnega prometa.

Ta vesl, ki jo je potrdila tudi Creditanstalt-Bankverein, je samo primer, kako v procesu prepletanja mednarodnega kapitala prehajajo pomembne trgovine v naši državi v roke in v odvisnost od inozemskih kapitalnih družb. Prenos lastništva imenovanih štirih veleblagovnic v roke imenovane

ne finančne skupine namreč ni edini, ki kaže, kako inozemske kapitalne družbe osvaja našo trgovino blaga široke potrošnje. Samo skupina „Quelle“ vzdržuje v Avstriji poleg svoje odpravne trgovine devet nadaljnjih trgovskih hiš, poleg nje pa poskuša tudi največja nemška blagovnica Neckermann ustanoviti v državi svoje trgovske hiše.

Po teh primerih je videti, da se inozemske kapitalne družbe zelo prizadevajo, da bi prišle do vpliva v avstrijski trgovini in da bi ga povečale in razširile. Te družbe so spoznale, da so pri nas tla za ustanavljanje veleblagovnic zelo plodna, ker je domačih premalo in ker je zaradi tega mogoče zaslužiti lepe denarje. V tem razvoju prihaja do dveh si nasprotujočih stališč, na eni strani stališče širokega kroga potrošnikov, na drugi pa stališče predstavnikov trgovine. Prvi skupini gre v glavnem za to, da pridejo v trenju konkurence cenejšim potom do blaga, drugi, v njenih vrstah pa poseben drobna trgovina, pa se čuti od te konkurence ogrožena. Zato še vedno odklanja koncentracijo domače trgovine v veleblagovnice. Stvarno gledano dela s tem slabo uslugo tako domači trgovini kot pa širokim slojem potrošnikov.

OD 1. JANUARJA NAPREJ:

Nadaljnje olajšave pri uvozu spominčkov

Finančno ministrstvo je koncem leta z odlokom zvišalo vrednost spominčkov, ki jih smejo potniki iz inozemstva brez carine prinesiti v Avstrijo, in sicer od 300 na 650 šilingov. Hkrati je razširilo tudi obseg blaga, ki sodi v tem prometu pod skupino spominčki. Za spominčke velja praktično vse inozemsko blago z izjemo cigaret in cigar, špi-rituoz, vina in goriva za motorna vozila ter surovin in gradbenega materiala. Če vrednost uvoženih spominčkov presega vrednost 650 šilingov, so spominčki podvrženi carini. V maloobsejnem prometu te olajšave ne veljajo.

Jugoslavija bo postala redna članica GATT

Zadnje tedne so bila v Ženevi pogajanja med GATT in Jugoslavijo. Pri teh pogajanjih je šlo za to, da bi se jugoslovansko provizorično članstvo v tem carinskem in trgovinskem združenju spremenilo v redno članstvo. Pogajanja so se uspešno zaključila. Posebna delovna skupina je ugotovila, da je jugoslovanski gospodarski sistem ter zunanjetrgovinski in devizni režim v skladu s splošnim sporazumom o carinah in trgovini in da ni več ovir, da postane Jugoslavija enakopravna članica tega sporazuma. Redno članstvo Jugoslavije v GATT je samo še stvar procedure.

Jugoslavija je stopila v pogajanja tudi z EFTA, s katero hoče urediti vprašanja, ki so se pojavila pri izvozu jugoslovanskega blaga v države, ki so članice tega združenja za svobodno trgovino. Kakor je s tem v zvezi izjavil generalni sekretar EFTA John Coulson, je Svet ministrov EFTA pozitivno odgovoril na

predloge jugoslovanske vlade, ker članice tega združenja v svetovni trgovini ne morejo zadostiti same sebi, ampak se morajo povezati s svetovno trgovino in utrditi trgovinske stike z državami, ki niso članice tega združenja. Pogajanja so še v teku.

V AVSTRIJI IN SOSEDNIH DRŽAVAH: Nevarnost slinavke in parkljevke

Zvezno ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo je koncem leta opozorilo na akutno nevarnost, da se slinavka in parkljevka razširi po vsej državi.

Ta goveja kužna bolezen je že tedne razširjena po Gradiškanskem, Štajerskem in Nižjem Avstrijskem. Nevarnost je toliko akutnejša, ker so tudi po sosednih državah goveje črede okužene s to boleznijo.

Zvezno ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo v svojem opozorilu zlasti naglašja, da je treba vsak sum, da gre pri obolenju goveda morebiti za slinavko in parkljevko, takoj javiti pristojni občini, ker je le tako mogoče bolezen pravočasno zajeziti.

Doslej je slinavka in parkljevka povzročila škodo že blizu 5 milijonov šilingov stroškov. Zadnji val te kužne bolezni je šel preko države leta 1953 in je povzročil okoli 200 milijonov šilingov škode.

Na poti pospeševanja zunanje trgovine:

Sodelovanje na 85 inozemskih sejnih

Prezidij zvezne gospodarske zbornice je sklenil, da bo avstrijsko gospodarstvo v letu 1966 uradno sodelovalo na 85 mednarodnih sejmih v inozemstvu. Skrb za organizacijo sodelovanja je prevzel inštitut za pospeševanje gospodarstva zvezne gospodarske zbornice.

Kakor že v preteklih letih, ima zvezna gospodarska zbornica največji interes na evropskih sejmih, med njimi predvsem na sejmih v Zahodni Nemčiji, kjer bo sodelovala na 10 prireditvah. V Italiji se bo udeležila 7 sejmov, poleg tega pa bo sodelovala zlasti še na sejmih Leipzig, Plovdiv, København, Trade Fair, Helsinki, Solun, London, Zagreb, Poznan, Göteborg, Basel, Barcelona, Budimpešta, Grenoble, Beograd, Varšava, Utrecht, Lyon, Lille, Marseille, Moskva, Brno in Pariz.

Izven Evrope se bo udeležila sejmov Tripoli, Johannesburg, Los Angeles, Chicago, New York, Tel Aviv, Osaka, Bangkok, Karachi-Pakistan, Izmir, Melbourne, Calablan-

ca, Bulawayo, Tunis, Zambia-Ndola in Nairobi. Tako imenovan Avstrijski teden bo letos priredila v Španiji, v Hamburgu in v Bukarešti.

5 sejmov v Ljubljani

Ljubljansko Gospodarsko razstavišče bo letos prizorišče 5 sejmov in gospodarskih razstav. Prvi sejem in sicer „Moda 1966“ se bo pričel že v soboto prihodnjega tedna in bo trajal do 23. januarja. Pomladi bo v času od 12. do 22. maja sledil peti mednarodni sejem blagovne izmenjave „Alpe-Adra“, navrh pa bo v času od 4. do 12. junija sedmi mednarodni sejem pohišlja in opreme.

Za jesenski čas sta napovedana dva sejma in sicer 12. mednarodni vinski sejem v času od 26. avgusta do 4. septembra in 13. razstava elektronike, ki bo v času od 4. do 9. oktobra.

POŠIROKEM SVETU

DUNAJ. — Avstrijska fiskovna agencija APA je iz Beograda poročala, da je jugoslovanska vlada izrazila željo, naj bi za mesec februar predvideni obisk predsednika SFR Jugoslavije Josipa Broza Tita v Avstriji preložili na poznejši čas. Dokončni termin obiska bo določen po diplomatski poti. Pravilnost tega poročila so potrdili tudi na pristojnem avstrijskem mestu.

GORICA. — Goriški župan Michele Martina je v svoji novoletni poslanici izrazil željo, da bi Gorica tudi v novem letu prispevala svoj delež k razvoju politike in sodelovanja med narodi. Voščila našega mesta — je med drugim dejal — veljajo vse države in tudi sosednim državam, z željo, da bi prevladal mir, zadovoljstvo in napredek in da bi bile naše dejanske stitke sožitja, ki naj pripomore k boljšemu medsebojnemu spoznavanju in zbliznanju narodov.

BERLIN. — Vzhodna Nemčija je v povojnih letih izdala velike vloze za obnovo in ohranitev kulturno-zgodovinskih objektov. Samo v mestu Dresden je bilo v te namene porabljenih okoli 50 milijonov mark. Sredstvi 4,2 milijona mark je bila obnovljena med zadnje vojno močno poškodovana Deželna hiša, kjer bo letos spomladi urejen muzej za zgodovino mesta. V mestu Weimar bodo v Goethejevi hiši odprli novi prostori, obnova pa bo zaključena tudi na Schillerjevi hiši v Bauerbachu.

ADIS ABABA. — V središču razprav mednarodne konference Pugwash, ki je bila v Adis Abebi navzočnosti 90 znanstvenikov iz vseh delov sveta, so bila vprašanja prehrane svetovnega prebivalstva. Ameriški biolog Revelle je izjavil, da v nerazvitih predelih sveta trenutno manjka letno okoli 30 milijonov ton živil, vendar bodo potrebe kmalu narasle na 50 milijonov ton, če ne bodo pravočasno podvezeli ustreznih ukrepov. Po mnenju ameriškega znanstvenika bi problem lahko rešili, če bi v prihodnjih 15 letih investirali vsoto 80 milijard dolarjev. Če pomislimo, da predstavlja ta vsota le majhen del denarja, ki ga današnji svet vsako leto porabi za oboroževanje, potem res ne bi smelo biti težav, da bi vsem ljudem zagotovili potrebno prehrano.

MOSKVA. — V kratkemu ugasle ognjenika v Kasahstanu so odkrili obsežen naravni „zaklad“, ki obsega velike zaloge zlata in srebra, njegova starost pa cenijo na kakih 400 milijonov let.

BIELEFELD. — Bivši visoki oficir nacistične policije, 54-letni pravnik Herbert Zimmermann iz Bielefelda v Nemčiji, je v svojem stanovanju napravil samomor. Med vojno je bil Zimmermann šef tajne policije na Poljskem ter bi se moral meseca marca pred sodiščem zagovarjati zaradi umora 20.000 ljudi. Očitno iz strahu pred roko pravice pa je raje šel v prostovoljno smrt.

DUNAJ. — Avstrijske železnice so ob novoletnih praznikih zabeležile nove rekorde pri prevozu potnikov. Samo na dunajskih postajah so v času od 31. decembra do 2. januarja našli 235.000 potnikov, kar je za 12 odstotkov več kot v istem času prejšnjega leta. V deželnih glavnih mestih je število potnikov znašalo 250.000, to je 6 odstotkov več kot v prejšnjem letu. Število potnikov, ki so jih ugotovili na obojnih postajah, pa je znašalo 135.000 ali 10 odstotkov več kot v istih dneh prejšnjega leta.

NEW YORK. — Prebivalci New Yorka so bili letos deležni posebnega novoletnega darila: narava jim je poklonila pravo pomladansko vreme s 17 stopinjami toplote. Zato tudi ni čudno, da je več stoletičarji ljudje pričakalo novo leto na cesti. Vendar pa so bili dobro obiskani tudi številni nočni lokali, čeprav se take „zabave“ stale od 700 do 2500 avstrijskih šilingov. V Washingtonu pa so 31. decembra zabeležili celo 19 stopinj nad ničlo in je bil s tem dosedanji rekord iz leta 1884 presežen za eno stopinjo toplote.

RIM. — Po nedavnem odstopu italijanskega zunanjega ministra Fanfanija se je rimska vlada znašla v novi krizi. Socialistični člani vlade so zagrozili, da bodo zapustili sedanjo vladno koalicijo, če ne bodo uresničene njihove zahteve po reformah v gospodarstvu in socialni upravi.

MOSKVA. — Sovjetski znanstveniki so napovedali, da bo pet umetnih satelitov tipa „Sputnik“, ki so jih izstrelili na 1500 kilometrov od Zemlje oddaljeni krožno pot, več kot tisoč let krožilo okoli našega planeta. Prvi sovjetski astronaut Jurij Gagarin pa ji v svoji novoletni izjavi povedal, da so naslednje naloge pri osvajanju vesolja srečanja in povezava na soljskih ladij v vesolju, montaža večjih vesoljskih postaj ter izvedba daljših vesoljskih poletov.

OSLO. — Skandinavske države je ob novoletnih praznikih pokrila do dva metra debela snežena odeja. Na Norveškem in Švedskem je padlo toliko snega, kot ga niti najstarejši ljudje ne pomnijo. Celoten promet je skoraj popolnoma obstal, zaradi mraza v Stockholmu pa je morala začasno ukiniti promet celotna podzemna železnica. Tudi Oslo je bil globoko za snegom in bi potrebovali kakih 8 milijonov tonov njakov, če bi hoteli odpeljati ves sneg, ki leži na cestah in ulicah mesta.

NEW YORK. — Po dvajsetih letih je v New Yorku spet „zavladal“ župan, ki pripada republikanski stranki. Toda „vladavina“ Johna Lindsaya se je začela v zelo neprijetnih okoliščinah, kajti že pet po prevzemu oblasti so uslužbenec mestnih prometnih ustanov začeli s stavko, da bi si priborili poživljanje zaslužkov. Zaradi stavke je moralo več kot 6 milijonov močanov, ki se sicer vozijo z mestnim prometnimi sredstvi, po delovno mesto in po drugih opravkih.

BUKAREŠTA. — Prejšnji teden so v Romuniji slavili 18-letnico razglasitve republike. Romunski listi si temu dogodku posvetili veliko pozornost in so povdarjali, da je bila Romunija v 18. letu svojega republikanskega režima proglašena za socialistično republiko. Hkrati so opozorili na veliki gospodarski in kulturni vzpon, ki ga je država doživela v povojnih letih.

RIO DE JANEIRO. — Hudo tropsko deževje je povzročilo katastrofalne poplave v mnogih predelih Argentine, Paragvaja in Brazilije. Na stolne družin je moralo izseliti iz svojih domov, uničenih je bilo veliko število poslopij in prekinjenih mnogo prometnih zvez. O višini nastale škode doslej še ni podatkov.

Kulturno sožitje

V zvezi z nedavno prosvetno prireditvijo v Bilčovsu, o kateri poročamo na četrti strani današnje številke, nam je bralec našega lista poslal dopis, iz katerega povzemamo naslednje misli:

Ob bilčovski prireditvi moramo žal ugotoviti, da so bile poleg resnega kulturnega ustvarjanja na delu tudi še druge sile. Vprašujemo se, zakaj je morala tako imenovana »nemška« Sängerrunde napovedati svoj koncert ravno za isti dan, čeprav je dobro vedela, da je dohodek od slovenske prireditve namenjen popravilu domače farne cerkve. Obnova starega kulturnega spomenika, kot je bilčovska cerkev, bi morala vendar biti zadeva vseh, zato je toliko bolj čudno, da so vstopnice za »nemško« prireditev prodajali celo po hišah.

Vsekakor je zelo dvomljivo, če je kultura, ki nima kulturnih namenov, sploh še kultura. Žalostno je, da ravno na Koroškem mnogi še niso razumeli, kaj pomeni kultura in kaj je kultiviran svet. Živimo sicer v tako imenovanem svobodnem svetu in se radi ponašamo, da ima vsake možnost izražanja in svobodnega nastopa. A prav v tem se pokaže kulturna stopnja nekega človeka oziroma neke skupine, kako izrabi to svobodo. Ali ni protislovno, da pride na eni strani na Koroškem zvezni kancler na slovensko prireditev, da privedi na Dunaju Klub slovenskih študentov slovenski pevski koncert pod pokroviteljstvom dekanja pravne fakultete, da avstrijski zunanji minister predava majhni slovenski skupini, da slovensko pesem z navdušenjem sprejemajo celo v Franciji — na drugi strani pa na domačih tleh domači ljudje iz pomanjkanja kulturnosti režejo v lastno meso?

Človek, ki proučuje kulturne tokove v svetu od vseh začetkov pa do danes, mora takoj ugotoviti, da v naši deželi nekaj ni v redu. Ves svet se danes trudi, da bi ljudje razumeli drug drugega, da bi vsaj zabrepeneli po mirnem sožitju. Deželne in državne oblasti skušajo izboljšati svoje odnose s sosedi, zunaj po vaseh pa so na delu tisti, ki tega ne prenesajo.

Koroška je polna kompleksov. Posebno pa človek, ki se je zavestno izločil iz svoje kulturne okolice, iz svoje kulturne zavesti, ne more najti miru. Nepremagana preteklost živi v njegovih podzavesti naprej in pride ob gotovih trenutkih spet na dan: morda tedaj, ko utrja s kake deske slovenski plakat, morda tedaj, ko zarenči v kozarec žganja, da je Koroška »nemška«, morda pa tudi v trenutku, ko pod vplivom vinjenosti spet prepeva slovenske pesmi in se v podzavesti vrne nazaj na svoj izvor.

Bertha von Suttner je dejala, da nobenemu ne bi padlo v glavo, da bi packo črnila odpravil s črnim ali olje z oljem — samo kri naj bi se vedno izmivala s krvjo! Tudi nestrpnost se ne da odpraviti z nestrpnostjo, zato koroški Slovenci iskreno želimo, da bi končno res zavladal mir v deželi. Vendar: kakor so izjave in izrazi dobre volje od strani države in dežele zelo razveseljivi, pa ostanejo le neka vpljdnost, če jim ne sledijo tudi dejanja. Spet je minilo leto in znova moramo ugotoviti, da še vedno čakamo na uresničitev mnogih naših pravic. Čakamo na poslojje slovenske gimnazije, čakamo na dvojezične napise in slovensko uradovanje, čakamo na pravično ureditev šolstva itd. Kaj bi zgubila Koroška, če bi imela dvojezične napise, če bi v uradih spregovorili tudi slovensko, če bi bili vsi slovenski otroci deležni pouka v materinem jeziku? S tem, da se nam vsako leto pove, da smo obogatitev za državo, je za nas dejansko zelo malo storjenega.

Ravno zaradi tega je želja nas vseh, da bi tudi na Koroškem dosegli tisto kulturno raven, ki je potrebna za mir in prijateljsko sožitje!

Akcija za Gregorčičev spominski muzej

Že v eni zadnjih številk našega lista smo kratko poročali, da bodo letos ob 60-letnici smrti pesnika Simona Gregorčiča v njegovem rojstnem kraju odprli spominski muzej. S pripravi se bavi Goriški muzej v Novi Gorici, ki je na slovensko javnost naslovil poseben razglas, kjer med drugim pravi:

Letos obhajamo 60-letnico smrti pesnika Simona Gregorčiča. Ob tej priložnosti naj bi se uresničila že davna želja slovenske kulturne javnosti, da se Gregorčičeva spominska zbirka, ki trenutno pesnika skromno predstavlja v njegovem rojstnem domu na Vrsnem, spremeni in pravi pesnikov muzej. Potrebno pa je hišo odkupiti od sedanjih lastnikov ter jo notranje primerno urediti po muzejski in pesniško-varstveni plati. Priprave so organizacijsko dozorele in začelo se je uresničevanje zamisli, katere nujnost mora ob Gregorčičevem pesniškem liku čutili sleherni Slovenec, saj je Gregorčič bard naroda, njegova dela pa ljudsko premoženje.

Organizatorji so že zbrali nekaj sredstev, ki naj bi se uporabila za odkup stavbe in za njeno preureditev. Vendar vse to ni dovolj, potreba je večja. Odkup in obnova Gregorčičeve rojstne hiše ter pesnikov spominski muzej mora postati vseslovenska potreba. Zato se združimo vsi v tej skupni kulturni akciji, ki bo obenem tudi spomenik prizadetosti in našega odnosa do človeka, čigar ime je simbol našega narodnega življenja!

Naši študentje na obisku pri mladini Slovenije

V dneh od 20. do 22. decembra minulega leta se je veččlanska delegacija Kluba slovenskih študentov na Dunaju na povabilo Zveze mladine Slovenije mudila na obisku v Sloveniji. Ob tej priložnosti so si zastopniki naših študentov ogledali razne zanimivosti slovenske prestolnice, predvsem tamkajšnje kulturno in umetniško življenje. Navezali so stike z mladino Slovenije in z ljubljanskimi študenti, s katerimi so razpravljali o skupnih interesih in o možnostih čim tesnejšega sodelovanja. Medsebojno so se seznanili z razmerami, v kakršnih živijo slovenski študentje v Sloveniji oziroma na Koroškem in na avstrijskih univerzah. Na obeh straneh je bila izražena želja in pripravljenost po še tesnejših stikih. Eden izmed udeležencev nam je o obisku poslal naslednje poročilo:

Med 20. in 22. decembrom 1965 se je delegacija Kluba slovenskih študentov na Dunaju pod vodstvom predsednice Marije Erlichove na povabilo Zveze mladine Slovenije mudila na obisku v Ljubljani. S predstavniki slovenske mladine in ljubljanskimi študentov so člani delegacije razgovarjali o problemih kluba ter življenju in predvsem kulturnem udejstvovanju ljubljanskih študentov. Razgovori so potekali v domačem prijateljskem vzdušju ter so bistveno doprinesli k utrditvi medsebojnega razumevanja.

Zanimivi in koristni so bili razgovori s predstavniki Študentskega kulturno-umetniškega društva »Akademik«, ki združuje pet

pravili tudi to pomanjkljivost, so bili člani Kluba slovenskih študentov na Dunaju povabljeni k sodelovanju pri študentskem listu »Tribuna«.

Ker vsakega študenta zanima, kako živijo njegovi sovrstniki drugod, so člani delegacije obiskali tudi ljubljansko študentsko naselje, kjer so si ogledali nekaj stanovanjskih blokov. V razgovoru z upravnikom naselja ter stanovalci-študenti so dobili zanimiv vpogled v razmere, ki jih nudi Slovenija svojim študentski mladini.

Pri predsedniku Zveze mladine Slovenije Tonetu Florjančiču je bilo govora o možnostih večje udeležbe članov Kluba slovenskih študentov na Dunaju pri mednarodnih seminarjih, ki jih prireja Zveza mladine Slovenije, prav tako pa tudi o počitniških bivanjih v mladinskih domovih v Ankaranu in Rovinju ter o sodelovanju pri smučarskih tečajih v Sloveniji. S strani predstavnika Kluba slovenskih študentov na Dunaju je bila izražena želja, naj bi se slovenski univerzitetni profesorji in študentje, kadar pridejo na Dunaj, oglasili tudi v klubu, kar bi uspešno prispevalo k boljšemu spoznavanju in utrjevanju prijateljskih stikov.

Veliko razumevanje za svoje težnje so naši študentje našli tudi pri predsedniku komisije za manjšinska in izseljenska vpraša-

nja ter mednarodne zveze pri izvršnem svetu SR Slovenije Bojanu Lubeju, ki se je podrobno zanimal za probleme slovenske koroške mladine, katere študira na dunajski univerzi, posebej pa tudi za potek gradnje visokošolskega doma »Korotan«. Med razgovorom o življenju v klubu je bilo naglašeno, da je v njem treba videti zastopstvo vseh slovenskih študentov na Dunaju, saj je v njem zaradi njegovega nadstrankarskega značaja prostora za vsakega slovenskega študenta avstrijskega državljanstva.

Svoje bivanje v Ljubljani so člani Kluba slovenskih študentov izkoristili tudi za obisk in ogled raznih kulturno-umetniških ustanov. V Slovenskem narodnem gledališču so si ogledali predstavo Cankarjeve komedije »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«, prav tako pa so obiskali tudi Muzej narodnoosvobodilne borbe ter novo športno dvorano v Tivoliju, kjer se bo letos marca odvijalo svetovno prvenstvo v hokeju na ledu.

Z obiska v Ljubljani so se naši študentje vrnili polni lepih vtisov, zlasti pa s prepričanjem, da mladina v Sloveniji živo spremlja življenje in delo slovenske mladine na Koroškem ter slovenskih študentov na Dunaju. Klubu slovenskih študentov, v katerem tudi predstavniki mladinskih organizacij in drugih ustanov Slovenije gledajo edinega predstavnika slovenskih študentov na Dunaju, so želeli mnogo uspehov pri bodočem delu, člani delegacije pa so izrazili svoje prepričanje, da bodo klubu in slovenskim študentom najbolj koristili dobri uspehi in skupni nastopi.

Obisk je bil vsekakor uspešen korak v navezovanju prijateljskih odnosov in utrjevanju medsebojnega spoznavanja ter je samo želeli, da bi mu sledili še nadaljnji stiki na širši podlagi.

„Mavrica“ dunajske revije na ledu

Po svojem tradicionalnem gostovanju v Zahodni Nemčiji se je svetovno znana dunajska Revija na ledu spet vrnila domov, da za božične in novoletne praznike razveseli s svojim programom domače občinstvo. V mnogih nemških mestih je ansambel doživel velik uspeh, posebno prirčno pa je bil razumljivo sprejet na Dunaju, kamor je vodstvo revije prejšnji teden povabilo tudi novinarje iz Koroške, Slovenije in Italije, kajti v dneh od 3. do 20. februarja bo Revija na ledu znova gostovala v Celovcu, ki bo skozi tri tedne spet v središču zanimanja mnogih desetisočev ljubiteljev in občudovalcev edinstvene umetnosti na ledu.

Za svoj letošnji spored si je revija izbrala veliko obetajoč naslov »Mavrica«. Odvija se v dveh delih, od katerih prvi je mednarodno pobarvan, medtem ko je drugi povsem dunajski. V uvodnem prizoru, ki ga spremlja venček melodij iz znanih operet in musiklov, nastopijo poleg celotnega baleta znani solisti: Nicole Ardant s svojim francoskim temperamentom, bivša češkoslovaška prvakinja Milena (znana kot »sex-bomba« na ledu) s svojim plesalcem Paulom Sibleyem iz Amerike, večkratni avstrijski prvak in drugoplasirani v evropskem prvenstvu Peter Jonas, večkratna belgijska prvakinja Yvette Busieau z nemškim partnerjem Manfredom Wollschlägerjem, po vsej Evropi znani komik na ledu Anglež Duncan Whaley, komični par Ilse Pelikan in Troy Andersen, škotska brata Harvard kot komična akrobata ter »Miss Olympia« na olimpijskih igrah leta 1960 Joan Haanappel iz Nizozemske, ki velja za eno najboljših plesalk na ledu sploh.

Naslednji prizor — »Holandski tulipani« — zlasti pritegne s krasnimi kostumi, da ima človek vtis, kakor da bi se celotna ledena ploskev spremenila v cvetočo gredo tulipanov. Med solisti nastopi tudi večkratni avstrijski prvak in drugoplasirani na evropskem prvenstvu Norbert Felsing. Prvi del sporeda zaključijo »Vragolije«, pri katerih spoznamo solistko Mileno kot zapeljivo hudičevko Serafino, ki v družbi celotnega baleta spravi v pekel celo lordskega sodnika.

V drugem — dunajskem delu sporeda sledi uverturi »Dunajska slikanica« prizor Pozdrav z Dunaja, pri katerem nastopi balet na paradi z zastavami, kot drsalni solist Norbert Felsing, za humor na ledu pa skrbita Rusti Kile in Duncan Whaley. V Svečanosti na ledu doživimo priljubljeno zabavo starega Dunaja s solisti in baletom, Dunajski porcelan pa nam pove, da je porcelan z Dunaja prav tako znan sirom po svetu kot glasba Franza Schuberta. Za zaključek bogatega sporeda smo pričrili ljubezenski zgodbi iz starega Dunaja, ki izzveni v neminljivem dunajskem valčku z nastopom celotnega ansambla.

Seveda bi o »mavričnem« programu lahko še mnogo govorili, vendar besede ne zmorejo

povedati vsega tistega, kar se v pičlih treh urah zvrsti pred gledalcem. To je treba videti, predvsem čudovito igrar barv in edinstveno umetnost plesalcev ter slišati lepe melodije, kar vse se na prostorni ledeni ploskvi zlija v nepozabno »Mavrico«. Povsem zasluženega velja dunajska Revija na ledu za enega najboljših ansamblov na svetu, saj je doslej navdušila s svojimi nastopi že okoli 45 milijonov ljudi v številnih državah, kjer povsod je vedno spet dobrodošla.

Za letošnje gostovanje v Celovcu, o katerem bomo še posebej poročali, vlada že zdaj veliko zanimanje; samo iz sosedne Slovenije in Hrvaške je prijavljenih okoli 40.000 obiskovalcev, katerim se bodo pridružili mnogi desetisoči iz Italije in seveda iz Koroške.

KULTURNE DROBTINE

Novo odsko delo Friedricha Dürrenmatta »Meteor« bo doživelo krstno predstavo 20. januarja v zürskem gledališču, kjer so bila prvič uprizorjena tudi vsa ostala dela sodobnega švicarskega pisatelja. Prve nemške uprizoritve tega dela bodo sledile 9. februarja hkrati v treh nemških gledališčih.

Sodobni nemški pisatelj Hans Hellmut Kirst, avtor znanih romanov proti vojni in nacizmu, je napisal odsko delo »Upor«, ki obravnava atentat na Hitlerja 20. julija 1944. Prva uprizoritev bo 15. februarja v berlinskem ljudskem gledališču.

Svetovno znani ruski klovn Oleg Popov je v Leningradu ustanovil poseben muzej cirkuške umetnosti. Ta edinstveni muzej obsega okoli 80.000 eksponatov, med katerimi je tudi 21 risb francoskega slikarja Toulouse-Lautrecja, slavnega portretista plesalk in gledaliških ter cirkuških umetnikov.

Na seji mednarodnega sveta muzejskih ravnateljev, ki je bila v New Yorku, so kakih 700 muzejskih ravnateljev iz vseh držav vprašali, za kateri muzej bi se odločili, če bi imeli na razpolago samo en dan za obisk enega samega muzeja. Prelozna večina se je odločila za pariški Louvre, nato so sledili madridski Prado, londonska Nacionalna galerija, leningradska Eremitaža in mali samostanski muzej v Manhattanu. Zanimivo pa je, da med vsemi muzeji ni bil omenjen niti eden iz Avstrije.

Neka Cezannova pokrajinska slika je bila na newyorški dražbi prodana za bajno vsoto 800.000 dolarjev, to je približno 20 milijonov šilingov. Celotni izkupiček dražbe je dosegel več kot 3,3 milijona dolarjev oziroma nad 85 milijonov šilingov.

Pri letošnjih slavnostnih igrah v Bayreuthu, ki bodo v času od 24. julija do 28. avgusta, bodo uprizorjene naslednje Wagnerjeve opere: Tannhäuser (3-krat), Parsifal (5-krat), Tristan in Izolda (3-krat) in Veneč Nibelungov, ki obsega štiri predstave (po 3-krat). Zadnji teden festivala bo zaporedoma uprizorjenih vseh sedem opernih del.

V Izraelskem mestu Haifa so začeli graditi novo univerzo, za katero je izdelal gradbene načrte znani arhitekt avstrijskega porekla Oskar Niemeyer, ki sedaj živi v Braziliji. Doslej je imel Izrael le eno tehnično visoko šolo in majhno univerzo s 1500 študenti.

KULTURNA IZMENJAVA KOROŠKA — SLOVENIJA:

V letu 1965 nadaljnji lepi uspehi

Kulturna izmenjava med Koroško in Slovenijo sega že nazaj v prva poveljna leta, čeprav je šele lani uradno slavila svojo 15-letnico. Slovenska prosvetna zveza v Celovcu je namreč že pred tem pričela graditi mostove za to izmenjavo, ki se je pričela razvijati tekom leta 1950. Že pomladi 1947 je na povabilo odpotovala svoj centralni pevski zbor na štirinajstrednjo turnejo po Jugoslaviji, leta 1949 pa so njeni pevci ustvarili tudi prve vezi s Trstom. Leta 1948 je prispel na Koroško prvi knjižni dar Mohorjeve družbe iz Celja po drugi svetovni vojni.

Pravi prodor na poti tega sodelovanja in izmenjave je Slovenska prosvetna zveza v Celovcu napravila leta 1950, ko je povabila opero Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani na gostovanje v celovški Mestnem gledališču, kjer se je njen ansambel predstavil z opero »Ero z onega sveta« in z baletom »Ohridska legenda«, s katerima je osvojil srca vseh koroških ljubiteljev odrske umetnosti. S tem prvim obiskom ljubljanske Opere je bil prebit dotedanji led na Koroškem, s čemer je bila odprta pot živahnemu kulturnemu izmenjavi med Koroško in Slovenijo, ki je iz leta v leto naraščala in pričela zajemati takorekoč vsa področja kulturne dejavnosti in umetniškega ustvarjanja.

V letu 1965 sta kulturna izmenjava in sodelovanje med Koroško in Slovenijo zabeležila nadaljnje lepe uspehe. Če štejemo vsa lanske srečanja kulturnikov, umetnikov in prosvetnih delavcev Koroške in Slovenije, pridemo na več kot 40 prireditvev »kulturnega dajanja in sprejemanja«, medsebojnega spoznavanja in plemenitega izpolnjevanja na poti utrjevanja prijateljstva na meji, katere prav na področju kulturne izmenjave in sodelovanja vedno bolj izginja in odpira možnosti tudi nadaljnjim oblikam sodelovanja med obema deželama. To »kulturno dajanje in sprejemanje« je postalo lani še bolj pestro in je zajelo še več kulturnih organizacij in ustanov obeh dežel. S tem pa je zajelo tudi nove ljudi in ustvarilo nove mostove srečavanja v službi plemenitega cilja mirnega in prijateljskega sožitja med obema narodoma.

Če podrobneje pogledamo razvoj kulturne izmenjave in sodelovanja v letu 1965, potem vidimo, da je po uradni poti prišlo spet do viškov te izmenjave, hkrati pa je splošna kulturna izmenjava doživljala nov razmah in pokazala nove možnosti nadaljnjega razvoja. Viške kulturnega užitka je predstavljala tradicionalna izmenjava gostovanj celovškega Mestnega gledališča v Ljubljani 2. in 3. aprila in opere Slovenskega narodnega gledališča v Celovcu 9. in 10. aprila. Celovški gledališki ansambel se je v Ljubljani tokrat predstavil z operama »Carobna piščal« in »Carostelec«, ljubljanski operni ansambel pa v Celovcu s »Knezom Igorjem«. S tradicionalnim gostovanjem Slovenske filharmonije v Celovcu 31. maja je sledil prav tako edinstven kulturni užitek; orkester Slovenske filharmonije je tokrat prišel v Celovec s čelistom Cirilom Škerjancem.

Na področju splošne kulturne izmenjave smo v letu 1965 lahko zabeležili pomembne nove prireditve. Najpomembnejši sta bili gotovo razstavi »Ljudska umetnost na Gorenškem«, ki jo je na povabilo mesta Beljak za 10-letnico prijateljskega sodelovanja s Kranjem avgusta v Beljaku priredil Gorenjski muzej, in razstava »Gore v podobah«, ki jo je novembra na povabilo Umetnostnega društva za Koroško priredil v celovškem Domu umetnikov Umetnostni paviljon Slovenj Gradec v sodelovanju s Planinsko zvezo Slovenije. S tema razstavama je bil pravzaprav vrnjen obisk koroškimi umetnikom, ki so zadnja leta razstavljali v Kranju in v Slovenjem Gradcu. Poleg tega je prišlo leta 1965 še do razstav Dušana Džamonje in Janeza Bernika v celovški Galeriji 61 in do razstave Valentiniana Omana v Ljubljani.

Austrijsko-jugoslovansko društvo v Celovcu je 24. marca priredilo predavanje »Baročna umetnost v Sloveniji«, ki ga je imel prof. dr. Sergej Vrižer iz Maribora, 21. junija pa je predvajalo slovenski film »Samorastniki« in ga s tem prvič posredovalo koroški javnosti. Za 20-letnico Združenih narodov 23. oktobra je povabilo k proslavi v Celovcu Slovenski oktet, ki je ob tej priložnosti na povabilo Slovenske prosvetne zveze v Celovcu imel koncerte še v Dobri vasi, Borovljah in Ločah nad Baškim jezerom.

Če k tem srečanjem še dodamo koncert Višje glasbene šole iz Ljubljane v Celovcu 22. aprila, poletno srečanje koroških književnikov v Mariboru, literarni večer Kajetana Koviča v celovški »gruft« 14. novembra ter nastop Kvinteta bratov Avenik 12. decembra v Celovcu in če ne prezremo, da je na prireditve »Svet pleše« dunajske Revije na ledu v času od 24. februarja do 3. marca prišlo nad 24.000 obiskovalcev iz Slovenije in Hrvaške, potem vidimo, kako plodna in mogočerska je bila 1965 splošna kulturna izmenjava med Koroško in Slovenijo.

Posebej je v tem okviru treba omeniti kulturno izmenjavo obmejnih občin Borovlje in Tržič ter Železna Kapla-Bela in Kranj. V izmenjavi med Borovljami in Tržičem, ki traja že pet let, so Borovlje Tržičane povabile na proslavo 70-letnice borovelske požarne brambe 17. julija, na 60-letnico društva »Prijatelji narave« 1. avgusta in na 20-letnico delavske godbe »Stahlklang« 20. novembra. Izredno plodna pa je bila 24. aprila začeta kulturna izmenjava med Železno Kaplo-Belo in Kranjem. Po gostovanju jezerskih igralcev z igro »Svetli plamen« v Lepeni je bil 29. maja literarni večer z našim pesnikom Valentinom Polanškom na Jezerskem, godbi na pihala obeh občin pa sta svoje obiske in koncerte izmenjali 11. julija in 12. septembra.

Podobno lepo sta se razvijali tudi sodelovanje in izmenjava obiskov med prosvetnimi društvi, ki so včlanjena v Slovensko prosvetno zvezo, in prosvetnimi društvi v Sloveniji. Poleg srečanja s kulturnimi ansambli iz Slovenije na tradicionalnem Slovenskem plesu v Celovcu 16. januarja, poleg koncertov naših pevskih zborov 1. in 2. maja v Novi Gorici in Trstu in poleg že omenjenih koncertov Slovenskega okteta po naših krajih so to sodelovanje zlasti gojila slovenska prosvetna društva v Logi vasi, Škofjicah, Hodišah, Bilčovsu, Radšah in Pliberku, v Sloveniji pa prosvetne organizacije na Jesenicah, v Tržiču, Kropi, Dupljah, Škofji Loki, Virmašah, na Vranskem in v Rogaški Slatini ter v Ravnah in na Prevaljah. Njihove skupine smo na Koroškem lahko pozdravili devetkrat, medtem ko so dala naša prosvetna društva v Sloveniji 8 prireditvev.

Skupno gledano je torej razvoj kulturne izmenjave in sodelovanja med Koroško in Slovenijo v letu 1965 v resnici razveseljiv. Ta razvoj kaže, da se spoznanje potrebe po takem sodelovanju za koreninjanje med vedno širšimi sloji prebivalstva. Vedno bolj si na obeh straneh meje utira pot spoznanje, da je tako sodelovanje najpomembnejši prispevek k pospeševanju izmenjave in sodelovanja na ostalih področjih družbenega življenja in k utrjevanju prijateljstva med Koroško in Slovenijo ter med Avstrijo in Jugoslavijo, kar ni le obojestranska želja vladnih činiteljev, marveč tudi čedalje širših slojev prebivalstva obeh držav.

Rešitev vprašanja Rebrce, ki ni rešitev

Nadaljnja usoda tovarne celuloze Rebrca je slej ko prej odprto vprašanje. V ponedeljek je sicer obratovanje prevzela posebna najemniška družba, ekspanzija te družbe prihaja vendar iz krogov, ki so v avstrijskem papirnem kartelu zadnje mesece najbolj odločno zastopali stališče, da je treba Arland kot lastnika Rebrce likvidirati. Poslovodji najemniške družbe sta namreč gospodarski pregledovalec dr. Marenzi in pravni konzulent papirnega kartela dr. Buchta, torej osebi, ki sta Arland, zlasti pa Rebrci že zastavili nož v hrbet. Za Rebrco obstoja poleg teh še tretji poslovodja v osebi ÖVP-poslanca dr. Weissmanna, tajnika koroške organizacije Zveze industrialcev, ki pa ni strokovnjak na področju papirne industrije.

Kaj imajo rebrski delavci in z njimi vred prebivalstvo in gospodarstvo velikovškega okraja pričakovati od takega vodstva in od take družbe za Rebrco? Odgovor sta dala že poslovodje sama.

■ Gospodarski pregledovalec dr. Marenzi v svojem izvidu o gospodarskem položaju Arland, ki ga je dal lani oktobra, ni govoril o prekomerni zadolženosti družbe, pač pa je naglašal, da stroji Rebrce predstavljajo le še vrednost starega železa, čeprav so bili v glavnem nabavljeni šele po letu 1958 in čeprav je bila koncem 1964 njihova knjižna vrednost izkazana še s 43 milijoni šilingov.

■ Dr. Buchta, pravni konzulent papirnega kartela, je na prvi seji sosveta upnikov Arland neprikrito priznal, da je delničarjem družbe (to je skupina 14 podjetij papirnega kartela — op. ur.) najmanj na obdržanju njenih podjetij.

Po takih stališčih nihče ne more verovati, da bodo podjetji v Rebrci in v Andritz do aktivnega poslovanja spravili isti ljudje in krogi, ki so se že v naprej odločili za njuno likvidacijo in ki so doslej delali samo na to, da bi jih spravili na rob propada. Jamstva za uspeš-

no obratovanje tudi ne more dati poslanec dr. Weissmann, ko je preko Österreichisches Credit-Institut in finančnega ministra vendar ÖVP-ista, ki je v bistvu soodgovorna, da je Arland propadla. Od leta 1958 naprej je bil namreč generalni direktor tega podržavljenega denarnega zavoda, ki ga neposredno kontrolira finančno ministrstvo, predsednik nadzornega sveta Arland AG.

Igra, ki jo okoli Rebrce sedaj igra omenjena najemniška družba (ki je vrh vsega od papirnega kartela porojeno dete — op. ur.) ob soglasju ÖVP, meri prej v to, da hoče papirni kartel tovarno po tej poti likvidirati, kakor pa jo sanirati.

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

Vabilo

na tradicionalni

15. Slovenski ples

v soboto 22. januarja 1966 s pričetkom ob 20. uri v prostorih Delavske zbornice v Celovcu.

Sodelujejo: ■ Veliki mestni plesni orkester Ljubljana s pevcema Majdo Sape in Rafkom Irgoličem
■ Ansambel »Dobri znanci in drugi«

Vstopnice po 25 šilingov v predprodaji pri krajevnih SPD in v »Naši knjigi« v Celovcu, Wulfengasse.

Bogata kulturna prireditev bilčovskih prosvetašev

Na Štefanovo je Slovensko prosvetno društvo »Bilka« v Bilčovsu imelo spet bogato kulturno prireditev. S čistim dobičkom te prireditve se je vključilo v zbiralno akcijo za popravilo zgodovinske zaučnice bilčovske farne cerkve. Odziv prebivalstva na prireditev je bil edinstven. Dvakrat je napolnilo Mlakovo dvorano do zadnjega kotička. Čeprav so Bilčovščani v pogledu na kulturne prireditve že dokaj zahtevni, ni bilo nobenemu žal, da se je odzval družbenemu vabilu.

Prireditev je začel mešani pevski zbor »Bilke« pod vodstvom Foltija Kapusa, zapel je vrsto slovenskih narodnih, ki so povsod, kjer zadonijo, navdušeno sprejete. Temu uvodu sta sledili dve recitaciji. Tretješolka bilčovske ljudske šole Anica Ogris je recitirala pesem o zajčku, četrtšolka Franci Gasser pa je povedal, kako je šlo miški na obisku. Oba sta se mojsrsko odrezala in znova pokazala izreden talent. Svoji pesmici sta podala s tako zvrhano mero mimike, da sta živalci pred poslušalci in gledalci kar zaživeli.

V središču prireditve je stala ljudska igra v treh dejanjih »Mati in sin«, s katero so nastopili društveni igralci. Igra izpričuje materino ljubezen do svojih otrok, njeno skrb in njeno tiho upanje, da jim bo šlo dobro, ko bodo stali sami v življenju. Materino ljubezen je prav posrečeno prikazal naš pisatelj Fran S. Finžgar v svoji planinski idili »Triglav«, ko je dejal:

*Ljubav nobena ni tako globoka,
kot mati ljubi svojega otroka.
Ko matere srce preneha biti,
ljubezni prve žareke dogori ti.
Nobeno te tako ne bo ljubilo,
ker eno le je materino bilo.*

Igra je obravnavala to veliko skrivnost življenja in nas je podobno kot Sofoklejeva »Antigona« konfrontirala z njim. Ostane za nas skrivnost, zakaj požene mati svojega sina, ki ga ljubi nad vse, od hiše, ker je postal v svoji mladosti tat, in mu da na pot prekletstvo. A človeka vedno boli, če zavrže to, kar mu je drago. Zato tudi Podgornikova mati ni našla miru, preden ni spet zave-rovala v človeka. Zato je ne more-

mo obsoditi kljub sovraštvu do svojih najbližjih, kljub porazu, ki ga je doživela v življenju, ker se končno oba s sinom pomirita v tisti odločilni točki življenja, ki jo je prav tako izpovedala Antigona, ko je dejala, da ni za to na svetu, da bi z drugimi vred sovražila, marveč za to, da z drugimi vred ljubi.

Podgornikovo mater je doživetje prikazala izkušena igralka »Bilke« Malči Kropivnik, njenega sina pa je predstavljala že prav tako pravi amaterski igralec Rupert Gasser. Poleg njiju so tudi ostali igralci odigrali svoje vloge dovršeno in je imel režiser pri razdelitvi vlog v resnici posrečeno roko. Kot nov igralec in prvi talent se je predstavil na odru Lori Mischkulnik; od njega lahko še marsikaj pričakujemo. Vsem igralcem in režiserju Janku Ogritu s izrekamo tem potom prirčno zahvalo za to prireditev in za kulturni užitek, ki smo ga bili z njo deležni.

Štefanova prireditev v Bilčovsu je spet pokazala, kako veliko poslanstvo v službi človeka vršijo naša prosvetna društva. Z vsako odrsko prireditvijo postane beseda življenje in vsak, ki je bil v Bilčovsu, je to občutil. Odrska dejavnost ni prazna besedičenje, odrska dejavnost človeka obogati, ga postavi v živi svet, kjer postaneta igralec in gledalec enota. Vsaka kulturna prireditev na vasi pa tudi dejansko dokaže, da slovenska beseda na Koroškem živi, da jo ljudje razumejo in radi slišijo. Kako bi bilo drugače možno, da bi v majhni občini Bilčovs ljudje isti dan napolnili dve dvorani.

DOBRLA VAS

K članku iz Dobrle vasi »Zakaj ni prijav k slovenskemu pouku« smo dobili od pristojne strani sporočilo, da učna moč priroka R. iz L. ni dobila njegove prijave k slovenskemu pouku v roke. Na željo popravke radevolje objavljamo.

KOLEDAR

Petek, 7. januar: Zdravko
Sobota, 8. januar: Severin
Nedelja, 9. januar: Julijana
Ponedeljek, 10. januar: Pavel
Torek, 11. januar: Higin
Sreda, 12. januar: Alfred
Četrtek, 13. januar: Veronika

Občinski regionalni načrt za Globasnico...

Kakor poroča deželni fiskovni urad, je bil za občino Globasnico pripravljen osnutek občinskega regionalnega načrta (Flächenwidmungsplan). Osnutek leži sedaj v občinski pisarni in ga do 17. januarja 1966 vsak lahko pregleda. Vsak posestnik v občini Globasni-

ca, ki ga bo občinski regionalni načrt kakorkoli prizadel, ima pravico, da do tega dne proti osnutku napravi ugovor, če misli, da mu bo le-ta prizadejal škodo. Ugovore je treba napraviti v občinski pisarni.

... in za Bistrico nad Pliberkom

Tudi za občino Bistrice nad Pliberkom je osnutek občinskega regionalnega načrta zagotovljen in leži v občinski pisarni do 29. januarja 1966 za javni vpogled na razpolago. Tudi v občini Bistrice nad Pliberkom so po gornjih določilih v tem času mogoči ugovori proti načrtu.

V Globasnici bo 13. januarja 1966 ob 8. uri zvečer pri Šoštarju

ČETRTOV VEČER

z razgovorom o zadružnih vprašanjih in s prostjo zabavo. Bralci Slovenskega vestnika prisrčno vabljeni.

Nova snov kot svetlobni ventil

Znanstvenikom se je posrečilo razviti snov, ki bo v določeni meri »zrevolucionirala« uporabo v optiki.

Gre za steklo pri sončnih očalih ali za različnih očalnih pri varjenju. Snov avtomatično postane temnejša, ko pride nanjo svetloba. Čim močnejša je svetloba, tembolj snov postane temnejša. Tako snov spreminja svoje lastnosti s spremembo svetlobe.

To pa še ni vse. Snov ne spreminja samo barve od modre do ultraviolettne valovne dolžine določene napetosti, temveč postane spet prozorna, brž ko pojenja ali prestane svetloba. Pri hitri osvetlitvi nastopi zatemnitveni učinek v 40 milijonih sekunde! Obratni proces pa je odvisen od izdelave in lahko traja od ene sekunde do več minut. Učinek je precej enak svetlobnemu ventilu, ki regulira intenziteto in barvo svetlobe oz. jo posreduje.

Praktično bo uporaba nove snovi res velika. Stekla pri sončnih očalih bodo potemnela takoj, ko bo padla nanje svetloba. Pri prehodu iz osončenega prostora v senčeno ali hišo pa bodo spet bolj prozorna. To, toda še bolj koristno, bo to pri različnih očalnih za varjenje. Svetlobni obklopi bodo več nevarni, varilcu ne bo treba več nositi očal in imel bo prosti tako oboji.

V poštev pa pride še uporaba proti bližnji jedrske eksplozije, za okna pri vesoljskih ladjah in podobno.

Kako daleč vidimo v vesolje?

Zemlja je postala človeku pretesna. Vedno globlje v vesolje pošilja svoje prednje straže in že se pripravljajo za naskok na nebesna telesa. Vsak dan slišimo govoriti o satelitih in vesoljskih poletih, vendar pa marsikdo sploh nima prave predstave, kaj je vesolje. Predvsem pa si ne moremo predstavljati vesoljskih razdalj, ki so takšne, da jih sploh ne moremo izmeriti z dolžinskimi merili, marveč jih merimo s »časom«. To »vesoljsko merilo« nam je tudi potrebno, če hočemo dobiti odgovor na zgoraj vprašanje: kako daleč vidimo? Torej, kako daleč vidimo: deset kilometrov, tisoč kilometrov? Manj kot deset kilometrov, če gledamo po ravni železniški progi ali če stojimo na morski obali in gledamo proti obzorju in komaj dobre tri km, če na obali sedimo. V jasni noči pa lahko vidimo s prostim očesom nič manj kot 14.500.000.000.000.000 (14,5 trilijona) kilometrov daleč, prav do meglenice v Andromedi!

Če hočemo kak predmet videti, mora priti svetloba od njega do naših oči. Aristotel in drugi filozofi starega veka so bili prepričani, da »gre oko ven in pogleda«, kot so rekli: nekaj naj bi šlo iz oči, »vzelo« predmet in se vrnilo, tako kot gre na primer radarski žarek do oddaljenega predmeta in se kot odmev vrne. Zaradi tega, je razlagal Aristotel, se nam zdi, da zvezde migljajo. So namreč tako daleč, da »moč naših oči« na dolgem potovanju oslabi in zato prinese nazaj migljajočo svetlobo.

Edina meja za daljavo, do katere lahko vidimo, je lastna svetloba in absolutna velikost telesa v našem vidnem polju, če imajo svetlobni žarki do našega očesa prosto pot. Navidezna jakost svetlobe pa se spreminja v obratnem sorazmerju s kvadratom oddaljenosti predmeta: če je en vir svetlobe dvakrat tako oddaljen od nas kot drugi, bomo videli bolj oddaljenega samo četrtino tako svetlega kot bližnjega in ne polovico.

Geometrija vesoljskega prostora postavlja skrajno mejo, preko katere ne bomo mogli videti nikoli, tudi z najmočnejšimi teleskopi ne. Toda ta meja je približno 10.000-krat dalj kot

meglenica v Andromedi, najbolj oddaljen predmet, ki ga lahko vidimo s prostim očesom.

Razdalja petih do sedmih kilometrov, kolikor lahko vidimo z morske obale, je sicer prav tako odvisna od geometrije, toda v tem primeru preprosteje, namreč od zakrivljenosti zemlje. Ta zakrivljenost ima zanimivo in bistveno zvezo s hitrostjo premikanja teles v orbiti. Na dolžini osem kilometrov znaša zakrivljenost zemlje slabih pet metrov (točneje 4,82 m). Izstrelek, ki bi ga sprožili vodoravno s hitrostjo 8 kilometrov na sekundo s točke dovolj visoko nad zemeljsko površino, kjer zračni upor ne bi igral nobene vloge, bi imel zaradi težnosti pospešek v smeri proti zemlji. Kot vsak predmet v prostem padu, bi izstrelek izgubil v prvi sekundi poleta na višini slabih pet metrov. Toda na dolžini osem kilometrov, kolikor bi jih preletel v tej sekundi, je površina zemlje ukrivljena točno za teh slabih pet metrov. Izstrelek tako ni prav nič bližje zemlji pod seboj kot je bil sekundo prej. To velja seveda za vsako naslednjo sekundo poleta; čeprav ves čas pada, zemeljske površine ne bi dosegel nikoli. Postal bi zemeljski satelit in bi vekomaj krožil v orbiti, če ne bi bilo zračnega upora. Zato je hitrost osem kilometrov na sekundo, kar znaša 28.000 km na uro, kritična hitrost, potrebna za istrelece satelitov v zemeljsko orbito.

Odgovor na vprašanje: kako daleč vidimo, je torej odvisen od geometrije. Običajno imamo opravka s tremi dimenzijami vsakdanjega življenja, kadar pa govorimo o vesolju, moramo pritegniti v njihovo družbo še čas. S tem pa smo že na področju relativnosti teorije.

Vrnimo se zdaj k najbolj oddaljenemu predmetu, kar jih vidimo s prostim očesom — k meglenici v Andromedi. Seveda to ni posamezen predmet, ampak skupek milijard zvezd. Vendar je to samo ena od milijonov takih meglenic, raztresenih po vesolju, kamorkoli seže naše oko s pomočjo teleskopov in kamier. Orjaške meglenice so osnovne enote vesolja, njegovi pravi prebivalci. Zdi se, da nam je meglenica v Andromedi najbližja, saj je oddaljena »komaj« 14,5 trilijona kilometrov.

S poskusi na zemlji so ugotovili, da je hitrost svetlobe 300.000 kilometrov na sekundo. Ni razloga, da bi mislili, da je v vesolju drugačna. Če zdaj delimo

14.500.000.000.000.000 km
(oddaljenost meglenice)

s 300.000 km na sekundo (hitrost svetlobe), bomo ugotovili, koliko časa je potrebovala svetloba do nas. Račun lahko izpeljete sami in pokazalo se bo, da je to milijon in pol let. Če torej nocoj pogledamo v meglenico v Andromedi, bomo videli svetlobo, ki jo je zapustila pred milijonom in pol let. Zato lahko

ZANIMIVOSTI IZ ZNANOSTI IN TEHNIKE

Angleži so izdelali elektronski rentgenski aparat, ki prenosa slike prek običajnega televizorja. Prvi rezultati so sijajni, posebno pri preiskavi srčnih koronarnih obolenj. Nova aparatura ima več prednosti pred rentgenskim aparatom; zdravniki in pacienti niso več izpostavljeni žarčenju, preiskave srca so postale lažje pri dnevni svetlobi, odpade čas, v katerem se mora zdravnik pri vaditi na popolno temo, svetloba pomirja pacienta, preiskave gredo hitreje od rok, ker so slike na zaslonu čiste, jasne in povečane in končno, s kamero lahko snemajo slike na filmski trak.

Najstarejši železni most na svetu se še vedno spenja nad reko Severn med krajema Madeley in Proteley v Angliji. Most je zgradil v letih 1777 in 1778 Abraham Darbi, ki je bil lastnik topilnic železa. Železno konstrukcijo so postavili v treh mesecih in izročili prometu leta 1779. Širina loka znaša 30 m, celotna teža uporabljenega železa pa okrog 380 ton.

V Hullu v Angliji so v neki posebej za to urejeni tovarni začeli s proizvodnjo ribjega olja s prijetnim okusom. Zdaj izdelujejo ribje olje z okusom po meli. Ukvarjali so se tudi s poskusi za proizvodnjo ribjega olja okusa čokolade. Vodstvo tovarne pravi, da lahko ribje olje, ki ima okus po meli, pijemo čisto, lahko pa ga mešamo tudi s sadnimi sokovi in mlekom.

Pred nedavnim so pri arheoloških izkopavanjih v bližini južnoitalijanskega mesteca San Pietro Vernotico našli ostanke starogrškega vojščaka nenavadno velike postave. Poleg ostanke, ki je ležalo v dva in pol metra dolgem sarkofagu, so odkrili tudi dobro ohranjen moč.

Dva znanstvenika ameriške univerze Cambridge sta v neki stari knjigi o zdravilstvu našla recepte, iz katerih sta ugotovila, da so že v času dinastije Ming, pred približno tisoč leti, pridobivali moške in ženske spolne hormone. Knjiga, ki so jo zdaj prvič prevedli, vsebuje deset receptov. Po enem izmed njih so starokitski farmacevti dobivali iz seči hormonske preparate visoke čistosti.

Znanstveniki vzhodnonemške raziskovalne ladje »Albrecht Penck« so v Gvinejskem zalivu odkrili podmorski tok, ki teče pod ekvatorjem proti vzhodu v globini od 25 do 300 metrov. Ekspedicija je ugotovila, da je ta tok trikrat hitrejši od površinskega toka, ki teče proti zahodu.

rečemo, da je oddaljena od zemlje milijon in pol svetlobnih let.

Svetlobno leto je zelo pripravna enota za opisovanje astronomskih razdalj. Če bi se izražali v kilometrih, bi bilo prav isto, kot bi navajali na primer razdaljo med New Yorkom in Los Angelesom v milimetrih. In milimetrom bi bilo daleč daleč manj kot kilometrom do najbližje zvezde — Proxime Centauri, ki je oddaljena od zemlje štiri in pol svetlobnega leta.

Splošna uporaba astronomskega leta za merjenje astronomskih razdalj, čeprav vsebuje časovno enoto (leto), nas neprestano spominja, da je čas dimenzija, s katero moramo računati, kadar imamo opravka z vesoljem. Če gledamo zvezde, jih vidimo take, kot so bile nekoč v preteklosti, tedaj, ko jih je zapustila svetloba. Čim globlje v vesolje prodramo, toliko bolj nazaj v preteklost moramo iti.

Svetloba, ki jo opazujemo to noč, je »šla« z Andromede mnogo mnogo prej, preden se je pojavil človek, v pliocenu, ko so gospodarili na zemlji mamuti. S teleskopi vidimo celo meglenice, od katerih je potrebovala svetloba 150 milijonov let; na pot je šla v času, ko so živeli na zemlji dinozavri in podobna bitja.

Če torej vprašamo: »Kako daleč vidimo?«, bi bil pravilen odgovor: »Milijon in pol let nazaj!«

Zakaj so žuželke močne

Če bi od vsake vrste žuželke vzeli samo eno, bi dobili že celo vojsko. Še večjo armado bi lahko zbrali, če bi na primer zbrali vse majske hrošče ali pa kakšno vrsto metuljev. Kobilic je toliko, da postanejo v nekaterih državah prava nadloga. Uničujejo travnike in njive tako, da se bojujejo ljudje proti njim celo z letali.

Vprašujemo se, v čem je moč teh malih živalic. Če pogledamo, koliko jajčec izležejo posamezne samice, se kmalu prepričamo, da je njihova moč prav v njihovem velikem številu — v njihovi rodovitnosti.

Med posameznimi vrstami pa je zelo velika razlika. Samica rjavega hrošča leže v enem letu okoli 60 jajčec, samica metulja gobavca 600, samica koloradskega hrošča v dveh letih 1600, travnica pa tudi do 10.000 jajčec.

Vse te številke pa ne pomenijo ničesar v primerjavi z maticami čebel in termifov. Maticе skoraj celo življenje ne delajo drugega, kot ležejo jajčeca. Čebelna matica jih zleže na dan tudi po 2500. Ker živi 5 let, jih v vsem življenju zleže okoli milijona. Rodnost termitskih samic pa je še večja. Vsaki dve sekundi zležejo eno jajčece! To znese v enem letu 10 milijonov. Ker živijo 10 let, poskrbijo v svojem življenju za 100 milijonov novih termifov.

Ni pa pomembno samo to, koliko jajčec izležejo posamezne samice. Važnejše je, kdaj bodo nove mlade samice lahko legle nova jajčeca — kakšna je hitrost razmnoževanja.

Pri hišnih muhah se iz jajčec že v 14 dneh razvijejo nove muhe. Vsaka muha v življenju izleže 10 krat po 100 jajčec. Če bi tako računali množenje listnih ušic ene samice, bi v enem letu dobili 31-mestno število potomcev. Vse te uši ne bi mogli spraviti, če bi jih polnili v vagon, ki jih imamo v državi.

K sreči pa so računi le računi! Cela vrsta sovražnikov preži na zarod. Živi in ne-živi sovražniki skrbe, da je v naravi vedno ohranjeno ravnotežje.

VLADO FIRM:

uskoška nevesta

30. NADALJEVANJE

»Turške tolpe,« je pričel sel, »ki so se vračale čez češko in divjale po naši Hrvaški, so se s plenom ustale pri Volanskem, da jo po najkrajši poti uberejo proti morju. Bilo jih je veliko. Menda pet tisoč. Seveda je ukazal vojskarski paša pred bojem pomoriti vse ujetnike, žene in otroke. Le malo smo jih mogli rešiti. Ko smo pod poveljstvom hrvaškega bana in kranjskega deželnega glavarja odšli po Turčinih, se je raznel strašen boj. Čez tisoč vojakov je obležalo na bojišču, kakih štiri sto jih je bilo ranjenih. Ostali pa so zbežali, kolikor so jih le nesele pete.«

»Gromki smeh je spremljal njegove zadnje besede. Ono je stiskal pesti, se presedal in prikimal.«

»In Jure, moj namestnik, kako je vodil Uskoke?« je vprašal Tudor.

»Bil je strah in trepet janičarjev, poveljnik. Kjer je bil, se je Turek sesedel ali pa se zvalil s konja. Laže bil ranjen,« je odgovoril sel.

»Saj sem vedel, vedel sem,« je smeje se pristavil Tudor. »Železno pest ima in moč za tri.«

»Z uskoškimi oddelki je že na poti nazaj. Slišali smo, da se je cesar zopet pričel s turškim sultanom pogajati.«

»Upajmo, da bodo pogajanja uspešna, cesar bo zopet izpraznil blagajno in naše žepce,« je godel stari Uskok.

Dana se je naslonila na Tudorjeva pleča, mu popravila lase, ki so mu zlezli na čelo, in pripomnila:

»Samo, da bo mir, Tudor, da bodo naši otroci varni pred turško malho.«

Ko ji je Tudor pogledal v obraz, ji je rahla rdečica šinila v lica.

»Brano!« ga je poklical Tudor, ko je hotel pravkar iz sobane. »Pojdi in poišči oskrbnika. Odpošlje naj grajskega glasnika k vojvodom. Moram se pogovoriti z njimi. Sel, ki smo ga poslali k deželnemu glavarju se je že vrnil.«

Brano je prikimal in odhitel. Po hodnikih je odmeval njegov klic.

Deževni oblaki so se že raztepli, ko so drug za drugim prihajali v grad uskoški vojvode. Tokrat je bil med njimi tudi vojvoda — Danin oče. Pogovarjali so se o skrajšnjem odhodu Uskokov.

»Vojvode!« je zbrane nagovoril Tudor. »Deželni glavar Vojvodine Kranjske nam sporoča, da vam je cesar dovolil, naseliti se po Štajerskem in Primorskem, a zemljo vam daje v odkup. Tam si ustanovite nove zadruge, izberite si svojega poveljnika in glavarja, ki mu cesar odstopa stanovski strelski dvorec Aichof pri Ptuj. Ptujška polja so bogata, travniki porasli z visoko sočno travo. Postavite si naselja in bodite vedno pripravljeni na obrambo. Sovražnikov je nič koliko!«

»Glavar,« se je oglasil eden izmed navzočih vojvod in z dlanjo pobobnal po mizi. »Veliko nas je. Travniki ne bodo mogli prehraniti našo številno družino, ki smo jo pripeljali s seboj. Se nam bo treba zemlje. Kaj pa zahteva cesar od nas?«

Zaslišalo se je mrmranje.

»Vojščake, vedno na konju in v orožju, vojvoda. Da mu preganjate Osmane in obdelujete zemljo. Zemlja v Skokih in Dobravcih, pri Mariboru vas čaka. Postavite na-

selja. Drava vas kliče. Polna je sulcev in ščuk. Črno vino na Krasu vas vabi, sončne gorice okoli Postojne in Premca dobro rode.«

»In plača vojščakom?« se je zopet oglasil vojvoda.

»Dobili jo bodo za vojsko sposobni vojščaki,« je odgovoril stari Vukmir. »Šest let ste prosti vseh davščin in bremen. Z domačim prebivalstvom se pobratite. Dobro je in navezano na svojo slovensko zemljo. Hej, vojvode! Izberite si dobrega glavarja, ki vam bo znal krotiti vašo vročo uskoško kri.«

»Se sinu ne prizanesesh,« se je s smehom vmešal eden izmed vojvod, ki je sedel najbližje Tudorju.

Uskok je, vojvoda, ne pozabi.«

Sive starčeve oči so se zablikale.

»Na ravninah ob Muri vam bo veler s Pomurske ravnine prašil travnike in drevje,« se je zopet oglasil Tudor. »Čebele vam pridelajo obilo medu. Gozdovi so polni divjačine.«

Zadovoljni obrazi vojvod so zrlj zdaj v Tudorja zdaj v starega Vukmira, ki ga je govorjenje utrudilo.

Vojvode, zadovoljni z vestmi, ki so jih slišali, so pričeli vstajati in odhajati, da nestrpnim Uskokom iz bližnjih vasi sporoče vesele novice. Potrebno je bilo, da se čimprej pripravijo za odhod. Zadnji se je poslovil vojvoda, Živin oče. Pri vrtah pa se je še enkrat ustavil, se obrnil in dejal: »Vukmir, stari bojni drug, tudi jaz se preselim. Stari Vukmir, opri na močno grčavko, se je nemalo začudil.«

»Ti, vojvoda? Seliti se hočeš. Čemu? Ej, takšen vojvoda, malo takšnih!«

Dana, ki je prisluhnila in ujele zadnje besede, se je zagledala v nepremični Tudorjev obraz.

»In Živa?« je pretrgal molk Vukmir.

AVSTRIJSKI KMETJE V LETU 1964:

5 milijard šilingov za nakup in vzdrževanje strojev

Izdatki za opremo kmetijstva s potrebnimi stroji se zadnja leta naglo večajo. V letu 1964 je avstrijsko kmetijstvo za nakup traktorjev, priključnega orodja in strojev odštelo 3,7 milijarde šilingov, nadaljnjih 1,2 milijarde šilingov pa je plačalo za njihovo vzdrževanje. Okroglo 85 % vseh v Avstriji produciranih traktorjev in kmetijskih strojev je pokupilo domače kmetijstvo. Te številke najbolj ponazarjajo naraščajoči pomen kmetijstva kot naročnika in konzumenta blaga domače industrije.

Gornje številke, ki jih povzemamo po objavi Avstrijskega instituta za gospodarska raziskovanja, kažejo istočasno tudi naraščajoče breme, ki ga kmetje nosimo v času druge etape mehanizacije kmetijstva, ko ne gre več le zato — kakor je šlo v prvi etapi — da s stroji olajšamo delo, marveč moramo z večjimi in kompletnjšimi stroji pri delu v vedno večji meri nadomeščati ljudi, ki so šli v zadnjih desetih letih s kmetij. 1964 smo morali več kot šeslino vrednosti svoje proizvodnje odšteti zgolj za nakup in vzdrževanje svoje mehanizacije. S tem pa naše breme mehanizacije, ki je že leta 1962

v državnem merilu predstavljalo vrednost 28,3 milijarde šilingov, ni le naraslo, marveč je preseglo vrednost celokupne kmetijske proizvodnje, ki je znašala 29 milijard šilingov.

Iz te primerjave sledi, da kmečka gospodarstva sama od sebe ne morejo več nositi bremen mehanizacije in da morajo vedno bolj iskati drugod kreditov za njeno nabavo. Kako velika je potreba po teh kreditih, vidimo na tem, da je bilo od leta 1959 do 1964 — torej v šestih letih — samo v okviru akcije agrarnih investicijskih kreditov odobrenih 80.000 posojil za nakup strojev v

skupni vrednosti 4 milijard šilingov. Skoraj četrtina teh posojil je odpadla na leto 1964. Letos bo tozadevna potreba še večja in se bo večala tudi v prihodnje, če se pariteta med cenami naših pridelkov in cenami naših gospodarskih potrebščin ne bo zboljšala.

Kmetje moramo te kredite vrniti, se pravi, da jih moramo prislužiti z delom in z večanjem proizvodnje. Ti krediti torej niso nikakšna miloščina kmetijstvu in kmečkim ljudem, marveč docela normalen posel, kakor so to krediti, ki jih najemata obrt in trgovina. Edina pomoč, ki jo dobimo, je državni prispevek za znižanje obrestne mere na okroglo 4 odstotke. Tako torej kmetje nismo le dokaj pomemben odjemalec in konzument blaga domače industrije in trgovine, marveč tudi pomemben faktor na domačem kapitalnem trgu.

Izvoz mlečnih izdelkov narašča

Lani je izvoz mlečnih izdelkov iz Avstrije narasel. Dvignil se je za 2 % na 17 % in dosegel vrednost 700 milijonov šilingov. Od mlečnih izdelkov smo lani izvažali maslo, sir in polno mleko v prahu. Izvoz masla se je dvignil za 1939 ton na 5700 ton, izvoz sira od 9800 na 11.000 ton, izvoz polnega mleka v prahu pa od 14.373 na 18.000 ton.

Proizvodnja trpežnega mleka se je v primerjavi z letom 1964 povečala za 102.000 na 450.000 ton. V krogih sklada za gospodarstvo z mlekom računajo, da bo letos ponudba mleka na trgu narasla za 4 % na okroglo 2 milijona ton. Istočasno pričakujejo, da se bo tudi povečal izvoz mlečnih izdelkov. Proizvodnja trpežnega mleka bo predvidoma narasla na 500.000 ton.

Avstrijsko kmetijstvo v gospodarskem ogledalu

Družba za knjigovodstvo v kmetijstvu in gozdarstvu je zadnja leta pričela vsako četrtletje objavljati tako imenovano kmetijsko paritetno ogledalo, ki kaže razvoj in položaj kmetijstva v celokupnem gospodarskem razvoju v državi.

Paritetno ogledalo kmetijstva za tretje četrtletje minulega leta, ki ga imamo pri rokah, kaže, da se je dispariteta v razmerju kmetijskih cen v obdobju od začetka julija do konca septembra do gotove mere zboljšala in da se v tem četrtletju tudi gospodarski pogoji kmetijstva na splošno niso poslabšali. Indeks obratnih dohodkov kmetijstva je v tem času narasel za 7,8 na 129,3 točke, indeks celokupnih izdatkov kmetijstva je konec septembra sicer dosegel 136,7 točke, a je narasel le za 1,6 točke. S tem se je razlika med skupnimi izdatki in obratnimi dohodki kmetijstva — tako imenovane »škarje« — zmanjšala od minus 11,2 na 5,7 %.

Na strani obratnih dohodkov se je v tretjem četrtletju zaradi podražitve krompirja, pa tudi ječmena, ovsu in krušnega žita indeks obratnih dohodkov iz rastlinske proizvodnje dvignil za 23,5 na 138 točk. Ta dvig, ki je prišel v prvi vrsti v korist kmetom ravninskih pokrajin, bi bil gotovo še višji, če ne bi letina zelenjave in tudi zgodnjega sadja zaostala za lansko.

Indeks obratnih dohodkov iz živalske proizvodnje je v imenovanih treh mesecih narasel le za 3,9 na 129,7 točke. Ta dvig je omogočila le podražitev goved, ki so bila nakupljena za pitališča, klavnih telet ter prašičev in jajc. Slabše cene kot v drugem četrtletju pa so bile zabeležene pri plemenskih in klavnih kravah ter pri pujskih in perutnini.

Najslabše se je dvignil indeks obratnih dohodkov na področju gozdarstva. Indeks teh dohodkov se je dvignil le za 0,1 na 107,3 točke, čemur je v glavnem kriva stagnacija na trgu z lesom, ki v tem času še ni kazal nobenega znamenja za zboljšanje povpraševanja in cen lesa.

Na strani skupnih izdatkov so porast indeksov predvsem sprožili investicijski izdatki. Njihov indeks je med začetkom julija in koncem septembra poskočil za 3,5 na 135,8 točke, ker so se nekateri kmetijski stroji občutno podražili. Indeks obratnih in gospodinskih izdatkov je ostal v glavnem isti, kot je bil v drugem četrtletju. V obeh primerih se je povečal le za 0,8 točke.

BILANCA TRGA Z MESOM PO PRVIH 9 MESECIH

Manj govejega in več svinjskega mesa

Položaj na avstrijskem trgu z mesom je po podatkih agrarnogospodarskega instituta zveznega ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo v prvih devetih mesecih minulega leta kazal naslednje tri bistvene značilnosti:

- Domača proizvodnja mesa — govejega in svinjskega — je v primerjavi s prvimi devetimi meseci 1964 narasla za 7267 na 238.275 ton.
- V isti primerjavi je domača potrošnja mesa narasla za 2289 na 234.145 ton, s čemer je resnični izvozni višek znašal 4120 ton; 1964 smo imeli dejanski pri-manjklaj v višini 940 ton.
- Domača proizvodnja govejega mesa je bila s 83.851 tonami za 3457 ton nižja kot v prvih 9 mesecih 1964, medtem ko je domača proizvodnja svinjskega mesa narasla za 10.915 na 154.432 ton.

Domača proizvodnja govejega mesa je torej lani zaostajala za ono leta 1964. Ker smo z izvozom 10.579 ton izvozili za 50 % več govejega mesa kot 1964 je kljub povečanemu izvozu oskrba zaostajala za 2445 ton za predlansko.

Spričo obilne ponudbe svinjskega mesa v prvem polletju je bilo lani mogoče manjšo ponudbo govedine izravnati s svinjskim mesom. Njegov izvoz je lani narasel za 415 % na 4072 ton. Ker je bila kljub izvozu domača ponudba še vedno za 7632 ton višja od 1964 in ker smo poleg tega v prvih mesecih in v drugi polovici leta uvozili še 3029 ton svinjskega mesa, je bilo kljub slabši ponudbi govedine splošno večjemu povpraševanju za mesom še vedno zadoščeno.

Ta bilanca torej kaže, da imamo na trgu s klavnimi govedi slej ko prej opravka s stagnacijo in da bomo imeli z njo opravka tudi še prihodnje leto. Ker bo letos poleg tega ponudba klavnih prašičev zaostajala za lansko, je po gornji bilanci mogoče sklepati, da se bo letos potreba po uvozu mesa povečala, s tem pa je tudi pričakovati, da se bodo klavna goveda in prašiči podražili.

PASEMSKO VPRAŠANJE V AVSTRIJI:

Simodolsko in sivorjavo govedo na pohodu

V zadnjih petih letih se je v naši državi število goved simodolske in sivorjave pasme močno povečalo. Število goved simodolske pasme je naraslo za 207.000 glav ali za 20 %, medtem ko je število sivorjavcev naraslo za 29.000 glav ali za 9 %. Do teh ugotovitev prišel statistični centralni urad, ko je za leto 1964 ugotavljal pasemsko pripadnost govej živine.

Istočasno je statistični centralni urad ugotovil, da je število ostalih govejih pasem naši državi močno nazadovalo. Najbolj je teh petih letih nazadovalo število rumenega goveda, in sicer za 147.000 glav ali za 32 %. V to pasmo sodi po novem tudi marijadvorsko govedo, ki je bilo svojčas v Podjuni najbolj udomačeno. Ta pasma praktično povsod, kjer jo še gojijo, odмира, ker po molznosti in prarastnosti ni v stanju dosegati intenzivnih simodolcev in sivorjavcev, ki imajo odlično kombinirano lastnost visoke molznosti z lastnostjo naglega priraščanja.

Na odmirajoči veji se nahaja tudi že pincgavsko govedo, katerega število se je v petih letih zmanjšalo za 34.000 glav ali za 21 %. Vzroki nazadovanja so tudi pri pasmi v bistvu isti, kot smo jih ravnokar vedli za rumeno oz. marijadvorsko govedo. Preostale pasme, ki več ali manj predstavljajo le še otroke v avstrijskih pasemskih območjih — številčno gledano — nazadovale za tisoč do 34.000 glav, po odstotkih pa za 8 do 21 %.

Simodolski pasmi pripada v naši državi danes 54 % vseh goved. Njeno število vseh zveznih deželah izveniši Vorarlberg narašča. Najbolj je ta pasma zastopana na Zgornjem in Nižnjem Avstrijskem, na Dunaju in na Štajerskem in Gradiškanskem. Na Tiroskem in v Vorarlbergu prevladuje sivorjavo govedo, medtem ko v Salzburgu prevladuje pincgavsko govedo. Njegovo število se je v zadnjih petih letih skrčilo za 4,5 % na 91,5 %.

Kar tiče Koroške, se je s tem prodiranje simodolcev in sivorjavcev pasemska zmanjšava razumljivo še povečala. Še prva leta drugi svetovni vojni sta bili na Koroškem zastopani le pincgavska in marijadvorska pasma in so bili med njima le posamezni otoki drugih pasem. S pretapljanjem marijadvorskega goveda s simodolskim se je medtem število simodolcev močno povečalo in so le-ti že zastopani na večjih strnjenih področjih. Simodolci pa prodirajo tudi v območje pincgavskega goveda, ki ga na drugi strani od zadrževanja proti vzhodu vse vidneje izpodriva sivorjavo govedo. Tako je sedaj na Koroškem polnem razvoju proces, ki ga je sprožilo spoznanje, da kljub svojim določenim kvaliteta pincgavsko govedo nikoli več ne bo v stanju dati na leto ono količino mleka in mesa, kakor jo dajeja simodolsko in sivorjavo govedo.

NAMIG TEDNA:

Preglejmo in popravimo stroje!

Na vseh kmetijskih strojih je prišlo tokom leta do manjših in večjih okvar. Da bodo stroji v prihodnjem poletju brezhibno delali, jih je treba sedaj očistiti in pregledati ter poskrbeti za popravilo okvar in za zalogo nadomestnih delov, ki se najhitreje pokvariijo. Sedaj je za tako opravilo najbolj pripraven čas, zato ga izkoristite!

„Z menoj pojde. Tuji kraji, tuji ljudje. Staram se, Vukmir. Sin ti je pripeljal snaho, a mojim zadrugarjem je potreben nov starešina, mlad, odločen in pameten.“

Vukmir je stopil k njemu, mu pogledal v obraz in ga potrepil po plečih:

„Ej, stari moj vojvoda, skupaj bova pazila na vnučke.“ Nekaj časa sta molče opazovala Dano, ki je pospravljala mizo. Jesenski veter, ki je rinil skozi polodprto okno, ga je s treskom zaloputnil.

Ob vznožju grajskega hriba so se podile ovce, mulile travo in se prerivale okoli rogatega ovna, ki se je leno pomikal med čredo. V dolini na poljih so kmetovalci zopet s plugi preobračali masno zemljo. Lesen plug se je zatikal in odkakoval.

„Da bi te Turek!“ se je jezil črnolasi in sloki uskoški kmetovalec.

Po uskoški gmajni so pastirji trobili na rog, da zbero čredo in opravijo večerno molžo. Zateglo mukanje krav se je izgubljalo na obronkih gozdov. Za ogradam so puhali spočiti konji, topotali in se grizli za mlade žrebce.

Ob širokem potoku so se sklanjale uskoške žene in dekleta ter ožemale perilo, ki so ga hotele opranega ponesti s seboj v nove kraje preko Soče in Drave. Fantiči, ki se jim je komaj brada golila puha, so posedali po nabrežju in skrivoma opazovali čvrste dekliske noge, okoli katerih se je vrtinčilo mehurčasta voda.

Iz kolaric si slišal nabijanje kladiv. Spretni kolarji so obračali težka lesena kolesa vozov, ki bodo zopet zaškripala po cesti. Okovali so počena ojesa in s prekuhanim vrbovim šibjem vezali bukove ročice na voh. V zadružni sobi pa so se pomenkovali vojvode, tehtali predloge in se ogrevali za misel, da je treba izbrati najmodrejšega in najbistrejšega moža, dobrega vojščaka, ki jih popelje v nove kraje in bo vreden častil, postati novi glavar

Uskokov na Štajerskem. Vse je delalo in hitelo v nestrpnem pričakovanju. Zima je bila blizu, morali so pohiteti.

OOO

Jesensko sonce se je nagibalo k zatonu. Prav počasi je zlezlo, kakor da bi razmišljalo, ali naj vendarle še osvetli prašne sablje, ki so udarjale ob znojne boke utrujenih konj. Voj za vojem uskoške konjenice je jezdil po kolanjski cesti. Utrujeni vojščaki so se vračali v zaledje, da se odpočijejo in vnovič naostre orožje, ki se je skrhalo v boju pri Volanskem. Četvorica poveljnikov z Juretom na čelu je za konjsko dolžino jezdila pred njimi. V zaraščenih obrazih so se izgubljale ostre črte napetih obrazov. Predolgi lasje so jim že padali na tilnik in frtolali v večernem vefru. Umazane in strgane obleke so čakale ženskih rok.

„Poveljnik, kje se ustavimo?“ je vprašal stari poveljnik malega oddelka deželnih brambovcev in se obrnil v sedlu.

„V prvi uskoški vasi prenočimo in nato z jutranjo zoro naprej!“

Kdaj pa kdaj je bilo slišati kašno redko besedo, ki se je izgubljala v živahnem topotu konj.

Za ovinkom so se vrstili ob cesti visoki stari topoli. Škorci, ki so posedali in se skrivali med vedno nemirnim trepetajočim listjem, so vreščali in se živizgaje zbirali v jate ter zopet odletavali na strehe prvih hiš uskoškega naselja, ki so se mu bližali jezdec. Ko so umazani vojščaki ugledali pred seboj prve hiše, sta z njihovih obrazov izginila dolgočasje in utrujenost. Vzravali so se v sedlih in nategovali prej ohlapne vajeti konjem, da so pospešili korak. Konji so zahrzali in strigli z ušesi. Hladna voda v vaškem koritu jih je vabila.

Močan konjski topot je privabljal na cesto vedno več radovednih vaščanov. Kmalu so se od vseh strani zaslišali veseli vzkliki. Vojščaki so se pozdravljali s svojci. Jezdniki so smeli trgati vrst in so čakali na ukaz poveljnika. Vse leto, da razjašajo in se porazgube po vasi. Bosopeši, v pol oblečeni otroci so skakali okoli konj, grabili za vajeti in silili v sedla, dokler jih niso prešerni jezdec pogratili in si jih posadili na konjska hrbtišča. Dekleta pa so sporecanih kril opazovale plečate postave, šepetale in se k hitale.

Kot blisk so jezdec na Juretov ukaz poskakali s konji in se drug za drugim porazgubili po vaških hišah. Konjeniki so jih na vajetih vlekli za seboj, so brž spravili v hlev, jih dobro podrgnili s slamo in jim nasuli zoba. Na mizi v hišah pa jih je že čakal slaček ržen kruh in čebulni kislo smetano. Brhkim gospodinjam se je mudilo znositi mizo še hladne prijače, da jim potešijo žejo.

Kljub svoji orjaški postavi je Jure lahkonogo korakal proti vojvodovi hiši, ki je stala odmaknjena od ceste med gosto zaraslim slivovim in češnjevim drevjem. Z dlanjo si obrišal umazane znojne kaplje, ki so ga ščegetale po čelu. Čim bliže je prihajal vojvodi, tem česče si je pogledil lase. Koga bo najprej zagledal, vojvodo ali Živo? Življene vedno razposajene oči in polno postavbo. Rad jo imel, čeprav ji tega ni nikoli povedal niti pokazal.

„Hm, prestar sem za njo, prestar,“ je mrmral in penjal oči. Ozrl se je.

„Jure, le brž za krilo,“ se je oglašil Čedo, ki je pred njim vodil svojega rjavca in Juretovega Sivca.

„Da bi te bes plental,“ ga je smeje se zavnil Jure, ki je v mraku komaj razločil njegovo postavbo. Pospešil korak.

(NADALJEVANJE SLEDE)

Nagrade so razdeljene

Prazniki so mimo in spet gre življenje svojo normalno pot naprej. Za vse tiste, ki so nam poslali rešitve nagradnih križank, so zadnji dnevi razumljivo v težkem pričakovanju: ali je bila rešitev pravilna, ali sem med nagrajenci? To so bila vprašanja, ki so zaposlovala številne bralce našega lista, saj smo tokrat prejeli naravnost rekordno število rešitev. Bilo je precej dela, da smo vse pregledali in izločili tiste, ki niso bile povsem pravilne (tudi takih je bilo precejšen kup) in iz preostalih izžrebali srečne nagrajence, katerim bomo v teh dneh poslali kot nagrado lepe slovenske knjige.

Preden objavimo „razsodbo“, katero je izrekel muhasti žreb, pa bi povedali še nekaj besed o napakah, ki smo jih najbolj pogosto zasledili. Pri križanki za odrasle je bila to nedvomno japonska dolžinska mera „ri“ (61 navpično), ki so jo mnogi spremenili v grškega boga „Ra“, tako da je iz tujega ženskega imena „Anita“ (64 vodoravno) nastalo tudi pri nas precej razširjeno ime „Agata“. To napako je zagrešilo zelo veliko reševalcev in smo jih žal morali izločiti. — Pri križanki za otroke pa je bila očitno usodna beseda pod 15 vodoravno (ovitek), katere pravilna rešitev v tem primeru more biti samo „omot“ (čeprav bi bila sicer pravilna tudi beseda „ovoj“), ker je povezana z besedo pod 8 navpično, kjer je kot naprava v pristanišču seveda pravičen le „pomol“. Ugotovili smo tudi še razne druge napake, ki pa niso bile tako pogoste in zato o njih tudi ne bi posebej govorili. Pač pa bi omenili, da „družinsko“ reševanje križank ni vedno najboljšje, ker se po-

tem nujno zgodi, da napravijo vsi člani iste napake.

Sicer pa vse skupaj gotovo ni tako tragično, saj iz napak se učimo. Zato smo prepričani, da bo šlo prihodnjič že mnogo lažje in boljše; tudi pri tistih, za katere so bili tokratni „orehi“ morda le še pretrdi.

Ne bomo več zlorabljali vašega potrpljenja, marveč bomo povedali, kateri reševalci so bili izžrebani.

KRIŽANKA ZA ODRASLE:

1. nagrada — Marija Male, Sele-Srednji kot;

2. nagrada — Miško Kulnik, Dunaj;

3. nagrada — Angela Prager, St. Johann na Tirolskem;

4. nagrada — Marija Lorenci, Tolsti vrh, Ravne na Koroškem (Slovenija);

5. nagrada — Miha Pak, Plešivec pri Kotmarji vasi.

KRIŽANKA ZA OTROKE:

1. nagrada — Marija Stingler, Plešivec pri Komarji vasi;

2. nagrada — Peter Koller, Dob pri Celovcu;

3. nagrada — Milenka Gröblacher, Škocijan.

Vsem nagrajencem čestitamo in jim želimo mnogo zabave s knjigami, ki jih bomo odposlali po pošti. Seveda so mnogi od tistih, kateri so nam poslali pravilne rešitve, ostali brez nagrad in bodo morali potrpeti do prihodnjič, ko bomo spet objavili kakšno nagradno križanko. Ker pa slavi naš list letos ravno svoj 20-letni jubilej izhajanja, smo se odločili, da med tiste, ki so pri žrebanju ostali „praznih rok“, izjemoma razdelimo še nekaj tolažilnih nagrad.

Končno se vsem, ki so nam z rešitvami poslali še ljubezniva pisma, iskreno zahvaljujemo za čestitke ob praznikih, za dobre želje in predvsem za njihovo zvestobo našemu listu.

Za primerjavo objavljamo pravilno rešitev obeh križank.

Križanka za odrasle

Vodoravno: 1. Janko (pravilno tudi Joško); 5. kozak; 9. gib; 10. Est; 11. la; 13. ti; 14. pa; 15. ev; 16. trk; 18. raketa; 23. ma; 24. Aare; 26. ruta; 27. Apač; 28. LO; 30. me; 31. SN; 32. Igo; 34. rana; 36. peta; 38. sen; 39. sl; 40. vv; 42. ga; 43. srna; 46. Oton; 48. smer; 52. tat; 53. prolog; 55. ime; 56. AB; 57. mi; 58. os; 60. ad; 61. rak; 62. Rim; 64. Anita; 65. atlas.

Navpično: 1. Jalta; 2. ng; 3. kit; 4. Obir; 5. kepa; 6. osa; 7. zt; 8. kovač; 12. ara; 15. era; 17. kr; 19. ar; 20. kum; 21. eter; 22. ta; 23. up; 25. elipsa; 27. ananas; 29. ogel; 31. sneg; 33. Ot; 35. as; 37. avto; 41. vol; 43. stava; 44. Rab; 45. nt; 46. or; 47. no; 49. mi; 50. Ema; 51. redis; 53. pika; 54. gora; 57. mat; 59. sit; 61. ri; 63. ml.

Križanka za otroke

Vodoravno: 2. sin; 4. žamet; 6. ran; 7. rop; 9. no; 10. Ivo; 12. Ob; 14. zima; 15. omot; 16. ta; 17. usta; 19. or; 20. nos; 22. kal; 24. start; 26. Ana.

Navpično: 1. dim; 2. sani; 3. Nero; 4. ža; 5. to; 6. roman; 8. pomol; 9. nit; 11. vrt; 13. bor; 17. usta; 18. Akra; 21. os; 23. at; 25. Ant.

SLOVENSKE ODDAJE

Sobota, 8. 1.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca — 18.25 Na dom obujaj mi spomin.

Nedelja, 9. 1.: 7.30 Duhovni nagovor — 5 pesmija in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 10. 1.: 14.15 Poročila, objave, pregled sporeda — Športni mozaik — Kaj pravite k temu — 18.00 Daber večer našim malim poslušalcem.

Torek, 11. 1.: 14.15 Poročila, objave — Iz zdravnikove beležnice — Beremo za vas.

Sreda, 12. 1.: 14.15 Poročila, objave — Kar želile, zaigramo.

Četrtek, 13. 1.: 14.15 Poročila, objave — Žena in dom — Malce vremenoslovca.

Petek, 14. 1.: 14.15 Poročila, objave — Od petka do petka — Cerkev in svet — Beremo za vas.

Torek, 11. 1.: 8.20 Prosim, prav prijazno — 9.35 Svaritve velikih mojstrov — 13.30 Pomembni orkestri — 15.35 Če gredo zaljubljeni na sprehod — 16.00 Od pokrajinske do visoke šole — 17.25 Znanje za vse — 17.40 Preizkus na tekočem traku — 19.30 Poleti z nami — 20.30 Robert Stolz dirigira — 21.30 O tem lahko govarimo.

Sreda, 12. 1.: 8.10 Glasba na tekočem traku — 9.35 Svaritve velikih mojstrov — 13.20 Teden dni pri Združenih narodih — 13.30 Za prijatelja opere — 14.15 Sodobni avstrijski komponisti — 15.45 Otroška ura — 17.25 Iz raziskovalnega dela naših visokih šol — 17.40 Domači zdravnik — 19.30 Halo, teenagerji — 20.15 Vseh deval — 21.40 Aktualni prispevek.

Četrtek, 13. 1.: 8.10 Dobrodošli v Avstriji — 9.35 Iz stvaritev velikih mojstrov — 13.20 Dunajsko koncertno ogledalo — 13.30 Komorna glasba — 14.15 Pomembni orkestri — 15.35 Z ljudsko pesmijo skozi Kanado — 16.00 Ukaz je ukaz — 17.25 Raziskovalci v gosteh — 17.40 Ženska oddaja — 19.30 Otroci, kako rečno bi bilo življenje, če ne bi bilo spominov — 20.00 Vindobana, ti lepo mesto — 22.15 Lessing o sebi.

Petek, 14. 1.: 8.10 Da, to je moja melodija — 9.35 Svaritve velikih mojstrov — 13.30 Za prijatelja opere — 14.35 Ljudska glasba — 15.35 Glasba Nica Dostala — 16.00 Otroška ura — 17.25 Znanje za vse — 19.30 Libus, tragedija — 21.00 Mi in gore — 21.40 Angleščina v naglici.

Ta teden vam priporočamo:

V novem letu nove knjige

- Mimi Malenšek: **INKVIZITOR**, zgodovinski roman iz dobe reformacije, 688 str., polsnje 123 šil.
- France Bevk: **POT V SVOBODO**, knjiga spominov na zadnjo vojno, 372 str., pl. 42 šil.
- Jože Dular: **KRKA UMIRA**, roman iz podeželskega življenja, 452 str., pl. 51 šil.
- Smiljan Rozman: **TEDEN IMA SEDEM DNI**, zbirka otroških zgodb, 132 str., ilustr., br. 22 šil.
- L. P. Hartley: **POPOLNA ŽENSKA**, roman o problematiki zakonskega življenja, 324 str., pl. 60 šil.
- Janez Švanjcer: **ULICE BREZ LJUBEZNI**, roman o ljudeh, ki iščejo ljubezensko srečo, 188 str., pl. 36 šil.
- Miroslav Krleža: **GLEMBAJEVI**, zbirka proze in dram, 540 str., pl. 54 šil.
- Konstantin A. Fedin: **NENAVADNO POLETJE**, roman iz Rusije kratko po revoluciji, 724 str., pl. 98 šil.
- Tone Seliškar: **POSADKA BREZ LADJE**, velike in male dogodivščine, 288 str., ilustr., kart. 33 šil.
- Erich Kuby: **ROSEMARIE**, roman o „sladkem življenju premožnih ljudi, 220 str., polsnje 68 šil.
- Venceslav Winkler: **ŠESTI MORA OSTATI**, mladinska povest iz zadnje vojne, 128 str., ppl. 17 šil.
- Thomas Wolfe: **O ČASU IN REKI**, veliki roman znanega ameriškega pisatelja, dve knjigi skupaj 1088 str., pl. 110 šil.
- Juš Kozak: **PAVLIHOVA KRONIKA**, roman iz študentskega življenja in o bridkih izkušnjah prve svetovne vojne, 252 str., pl. 40 šil.
- Andre Maurois: **OBDOBJA V LJUBEZNI**, roman o razočarani ljubezni, 236 str., pl. 84 šil.
- Ramon Sender: **KRALJ IN KRALJICA**, roman iz španske državljanske vojne, 190 str., br. 20 šil.
- Hans Kades: **LAŽNI ZDRAVNIK**, roman iz zdravniškega življenja, 472 str., ppl. 54 šil.
- Stefan Heym: **ZADEVA GLASENAPP**, roman o nacističnem nasilju v zasedeni Pragi, 272 str., ppl. 45 šil.
- Janez Jalen: **BOBRI**, roman o prastarih prebivalcih na Ljubljanskem barju, 600 str., ilustr., pl. 52 šil.
- Niko Kuret: **PRAZNIČNO LETO SLOVENCEV**, šege in navade, 1. knjiga: Pomlad 328 str., slikovne priloge, pl. 68 šil.

Knjige lahko naročite tudi po pošti. Plačilo možno v obrokih.

Knjigarna „Naša knjiga“, Wulfengasse

TELEVIZIJA

Sobota, 8. 1.: 15.03 Drama gledališčnikov — 16.55 Na vo za ženo — 17.30 Ta naš svet — 18.35 Kaj vidimo na vega — 19.30 Čas v sliki — 20.05 Ostani zdrav, moj sen. komedija — 21.20 Teden dni časovnih dogajanj.

Nedelja, 9. 1.: 17.03 Vabimo na ples — 18.30 Svet mladine — 19.00 Srečanje z živalmi — 19.30 Aktualni šport — 20.15 Življenje mojega brata, televizijska igra.

Ponedeljek, 10. 1.: 18.35 Tečaj francoščine — 19.00 Kitarar za vse — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Športno omizje — 21.00 Melissa, prvi del.

Torek, 11. 1.: 10.25 Smučarske tekme v Grindelwaldu — 18.35 Tečaj angleščine — 19.00 Smučarske tekme v Grindelwaldu — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Z najvišjimi odlikovanji — 20.40 Mesni pogovori — 22.00 Čas v sliki.

Sreda, 12. 1.: 14.03 Z najvišjimi odlikovanji — 11.55 Smučarske tekme v Grindelwaldu — 17.03 Listoma poslikanci — 17.25 Pil in Petra — 17.35 Mala športna abeceda — 18.35 Tečaj francoščine — 19.00 Smučarske tekme v Grindelwaldu — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Enindvajset — 21.00 Melissa, drugi del.

Četrtek, 13. 1.: 11.03 Pisan denar z vsega sveta — 12.00 Kaj lahko poslonem — 18.35 Tečaj angleščine — 18.55 Športni kolejdoskop — 19.30 Čas v sliki — 20.05 Skladatelj Johann Strauss — 21.40 Jezna nebo, komedija.

Petek, 14. 1.: 11.03 Skladatelj Johann Strauss — 12.10 Podoba iz Avstrije — 12.55 Smučarske tekme v Grindelwaldu — 18.35 Gozd in mi — 18.55 Televizijska kuhinja — 19.30 Čas v sliki — 20.05 Prometni razgledj — 21.00 Melissa, tretji in zadnji del.

OKNO

v svet — televizorje
in vse električne naprave

Podjunska trgovska družba
bratje Rutar & Co.

Dobrla vas - Eberndorf
tel. 0-42-36 281

RADIO LJUBLJANA

oddaja na srednjem valu 327,1 — 257 — 202,4 — 202 m.
UKV frekvence 80,5 — 92,9 — 94,1 — 90,5 — 97,9 MHz.
Poročila: 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.30, 22.00, 23.00.

Dnevne oddaje (razen v nedeljah): 4.30 Dobro jutro — 11.00 Turistični napotki — 12.30 Kmetijska oddaja — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Priporočajo vam — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Popoldanski koncerti — 19.05 Glasbene razglednice — 22.10 Plesna glasba.

Sobota, 8. 1.: 8.05 Glasbena matineja — 9.25 Mladi glasbeniki — 10.15 Iz oper italijanskih mojstrov — 12.05 Med novostmi našega arhiva — 12.40 Zadovoljni Kranjci in ansambel Vinka Horvata — 14.05 Odločki iz Smetanove „Prodane novice“ — 14.35 Voščila — 15.30 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov — 17.35 Popevke tega tedna — 18.45 S knjižnega trga — 20.00 Sobotni koncert lahke glasbe — 20.30 Na pomoč, nekdo je na vrtu, kriminalka — 22.10 Oddaja za naše izseljence.

Nedelja, 9. 1.: 8.05 Ledena pol, mladinska radijska igra — 9.05 Voščila — 10.00 Še pomnilo, tovariši! — 10.45 Za ljubitelje lahke glasbe — 11.45 Nedeljska reportaža — 12.05 Voščila — 13.30 Za našo vas — 14.00 Nedeljsko športno popoldne — 16.00 Humoreska tedna — 17.30 Knjigarnar ne more spati, radijska igra — 20.00 Naš nedeljski sestanek — 21.00 Simfonije Franza Schuberta.

Ponedeljek, 10. 1.: 8.05 Glasbena matineja — 8.55 Za mlade radovedneže — 10.35 Naš podlistek — 12.05 Druga simfonija Lucijana Marije Škerjanca — 12.40 Harmonikarski orkester — 14.35 Voščila — 15.30 Zborovske skladbe — 18.20 Signali — 18.35 Družba in čas — 20.00 Prenos koncerta RTV Zagreb — 22.10 Mozaik zabavnih glasb.

Torek, 11. 1.: 8.05 Glasbena matineja — 9.25 Sprehod med velikimi zabavnimi orkestri — 12.05 Slavni virtuosi — 12.40 Ansambel Rudija Bardorferja in tria Slavka Avenika — 14.35 Pol minut za nova pesmica — 15.30 V tork nasvidenje — 18.20 Ansambel Jožeta Privkca in ansambel Boruta Lesjaka — 18.45 Na mednarodnih križpoljih — 20.00 Koncert melanaga zbora Glasbena matica — 20.20 V uri pred zoro, radijska igra — 21.40 Plesni orkester v besedi in glasbi.

Sreda, 12. 1.: 8.05 Glasbena matineja — 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.30 V svetu lahke glasbe — 10.45 Clovek in zdravje — 12.05 Arije iz manj znanih oper — 12.40 Narodna pesmi — 14.35 Voščila — 15.30 Koncert pihalne godbe Jindrich Bauer — 17.05 Jubileji v tem letu — 18.40 Naš razgovor — 20.00 Rusalka, opera — 22.10 Popevke se vrstijo.

Četrtek, 13. 1.: 8.05 Glasbena matineja — 9.25 Velika ladja, glasbena pravljica — 10.15 S solisti beogradske in zagrebške opere — 12.05 Iz Mozarlave „Bonbaniera“ — 12.40 Cez hrib in dol — 14.05 Iz baleta „Čajna punčka“ — 14.35 Lirika za otroke — 15.40 Literarni sprehod — 17.05 Turistična oddaja — 18.20 Odskočna deska — 18.45 Jezikovni pogovori — 20.00 Četrtek večer — 21.00 Iz ročilo dvajsetega stoletja.

Petek, 14. 1.: 8.05 Operna matineja — 8.55 Pionirska tednik — 10.15 Klavirsko skladbe za otroke — 10.35 Novost na knjižni polici — 12.05 Iz oper Francesca Cilea — 12.40 Iz narodne zakladnice — 15.30 Od vasi do vasi — 18.20 Lira plesni orkester RTV Ljubljana — 18.45 Kulturne diagonale — 20.00 Iz arhiva opernih melodij — 20.20 Tedenski znanjopolitični pregled — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič, odgovorni urednik: Blaž Singer; uredništvo in uprava: Celovec, Klagensfurt, Gasometergasse 10, telefon 56-24. — Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec, Borovlje. — Depisi naj se pošiljajo na naslov: Celovec, Klagensfurt 2, Postfach 124.